

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego

4. posiedzenia, 6. sesji VII. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 18. czerwca 1901.

T R E Ś Ć :

Interpelacya p. Rottera i tow. w sprawie nadużycie władzy rządowej c. k. starosty w Wieliczce przy wyborach do Rady Państwa.

Interpelacya p. Romanowicza o nadużycie władzy urzędowej starosty w N. Targu w sprawie kolei N. Targ-Sucha-Hora.

Interpelacya p. Romanowicza o nadużycie władzy urzędowej starosty w Starym Samborze podczas wyborów do Rady państwa.

Uchwała, pomnożenia liczby członków Komisji szkolnej, gosp. krajowego, przemysłowej, kolejowej i wodnej tudzież uzupełnienia komisji budżetowej, niemniej składu rewidentów i kwestorów.

Spis petycji. Głos p. Starzyńskiego na poparcie petycji o restauracyę kościoła farnego w Żółkwi.

Pierwsze czytanie wniosku posła Barwińskiego w przedmiocie założenia w Stanisławowie gimnazjum z ruskim językiem wykładowym począwszy od roku szkolnego 1901/902.

Wybór Komisji a w szczególności: Komisji administracyjnej, szkolnej, petycyjnej, prawniczej, przemysłowej, bankowej, solnej, górniczej, podatkowej, gospodarstwa kraj. drogowej, kolejowej, sanitarnej, dla włości rentowych.

Ukonstytuowanie 13 Komisji.

Wybór uzupełniający jednego członka Komisji budżetowej w miejsce bł. p. posła Goldmanna.

Wybór 3 członków Rady nadzorczej Banku krajowego i 2 zastępców członków tejże Rady.

Sprawozdanie i uchwała wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Jabłonów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku i maliniaku.

Wnicsek posła Zolla o założenie wyższej szkoły górniczej w Krakowie.

Wniosek p. Stojałowskiego o zniesienie myt na drogach krajowych i powiatowych.

Interpelacya p. Oleśnickiego w sprawie nieprawidłowości urzędowania władz gminnych i wpływu na to władz politycznych.

Interpelacya p. Okuniewskiego o dodatkach powiatowych w Horodence.

Urlopy pp. Sanguszki, Jakubowskiego i Torosiewiczzi.

Zapowiedź 5. posiedzenia.

Początek posiedzenia o godz. 10. minut 50 przed południem.

Przewodniczący JE. Dr. Stanisław hr. **Badeni**, Marszałek krajowy.

Ze strony c. k. Rządu c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. **Łoś**.

Sekretarze pp. **Urbański**, **Karatnicki**, **Niezabitowski** i **Andrzej hr. Połocki**.

Obecnych posłów 120.

Marszałek. Sejm w komplecie, otwieram posiedzenie. Protokół wczorajszego posiedzenia jest złożony w biurze marszałkowskiem do przejrzenia. Proszę p. Sekretarza o odczytanie wniesionych interpelacji, w ciągu poprzedniego posiedzenia złożonych.

Sekretarz p. Urbański (czyta):

Interpelacya

posła Rottera i towarzyszy do P. Komisarza rządowego.

Podczas wyborów do Rady państwa z kuryi małej własności, które się odbyły 17. grudnia 1900 w Wieliczce, znajdował się na rynku miasta kandydat Franciszek Wójcik, poseł na Sejm krajowy. Dowiedziawszy się, że liczni wyborcy, znajdujący się właśnie w rozmaitych restauracjach i domach zajezdnych, przemocą tamże przez c. k. żandarmeryę zatrzymywani, nie mogą brać udziału w odbywającym się w mieście ruchu wyborczym, zwrócił poseł Wójcik uwagę komisarza powiatowego na tę okoliczność zaznaczając, że to przecież nie uchodzi krępować w ten sposób osobistej wolności wyborców.

Komisarz powołał się na rozkaz starosty. Wójcik zapytuje: „Co znaczy więcej, ustawa czy starosta? i dodaje „Idę zaraz do starosty i opowiem mu, co wy tu wyprawiacie“.

Starosta zanim jeszcze wysłuchał posła Wójcika, gdy ten się w Starostwie zjawił, zwrócił się do niego ze słowami „Chodź Pan ze mną“ i zaprowadził go do dalszego pokoju, gdzie go, sam się oddalwszy, zostawił pod strażą uzbrojonego żandarma, postawionego przy drzwiach. Żandarm ten zabronił Wójcikowi nawet otwarcia drzwi słowami: „Nie wolno się Panu wychylać“.

Wójcik zamierzał rozmawiać z wyborcami przez okno. Okno tej izby, położonej na pierwszym piętrze, wychodziło na ganek. Na tym ganku stał jednak drugi żandarm, który Wójcikowi mówić z wyborcami nie pozwalał. W pokoju tym musiał Wójcik pozostać aż do ukończenia pierwszego głosowania.

Z rozpoczęciem drugiego głosowania zamierzył Wójcik opuścić miasto. Starosta rozkazał dwóm żandarmom odprowadzić go za rogatki miasta“.

Pod strażą tych dwóch żandarmów zniewolony był poseł Wójcik odbyć drogę od Starostwa aż do restauracji Kleina, a to wśród licznie zgromadzonego ludu i wojska. Żandarmi oddalili się dopiero gdy zobaczyli, że istotnie Wójcik miasto opuścić zamierza.

Przedstawione powyższe zajście, które samo przez się już stanowi gorszące nadużycie władzy urzędowej, jakiego się dopuścił

Starosta w Wieliczce, tembardziej w wypadku obecnym razić musi, ileże aresztowanie posła Wójcika wypadło w porze, kiedy Sejm krajowy celem spełnienia konstytucyjnej swojej czynności już był zwołany. Gwałt popełniony przez starostę mieścił bowiem w sobie zarazem rażące naruszenie konstytucyjnie poręczonej nietykalności poselskiej.

Wobec zaszłego faktu podpisani zwracają się do Pana komisarza rządowego z zapytaniem:

1. Czy c. k. rząd krajowy skłonny jest pociągnąć c. k. Starostę w Wieliczce do odpowiedzialności.

2. Czy c. k. rząd krajowy zamierza zarządzić co należy, ażeby na przyszłość podobne nadużycia nie zachodziły.

3. Czy c. k. rząd krajowy jest skłonny do wydania ścisłych poleceń, ażeby przy nadchodzących wyborach do Sejmu władze administracyjne powstrzymały się od wszelkich terorystycznych środków?

We Lwowie 17. czerwca 1901.

Interpelant:

Jan Rotter mp.

Słotwiński, Styła, Loewenstein, Jahl, Bojko, Milan, Vayhinger, Weigel, Klemensiewicz, Wiśniewski, Dr. Bernadzikowski, Romanowicz, Dworski, Średniawski.

Sekretarz p. Andrzej hr. Potocki (czyta):

Interpelacya

posła Romanowicza i towarzyszy do Wgo komisarza rządowego.

Dnia 5. czerwca b. r. pojawił się c. k. żandarm u wójta w Starembystrze, powiatu nowotarskiego, i przeprowadziwszy u niego rewizję, skonfiskował przygotowane u wójta protesty i zastrzeżenia przeciwko trasie zamierzonej kolei z N. Targu do Suchejhory. Żandarm wręcz zabronił wójtowi wnoszenia protestów i w razie przeciwnym zagroził zesłaniem wojska do gminy.

Gdy nazajutrz pojawiła się u c. k. Starosty w Nowym Targu deputacya z zapytaniem z czyjego polecenia rewizya ta nastąpiła, odpowiedział p. Starosta, że słyszał, iż kursują broszury przeciw kolei N. Targ-Suchahora, „która jest koleją rządową“, i dlatego on, Starosta, polecił żandarmowi urządzić rewizję i broszury te skonfiskować.

Gdy tu zachodzi jaskrawy wypadek naruszenia praw obywatelskich, konstytucyjnie poręczonych, a mianowicie prawa domowego przez nieuzasadnioną niczem rewizję, prawa swobodnego wypowiedzania opinii przez bezpodstawną konfiskatę, gdy według obowiązujących ustaw kolejowych, wszyscy sąsiedzi zamierzonego toru kolejowego mają być py-

tani w sprawie trasy i jej szczegółów, i mają prawo wypowiedzenia swych uwag i zastrzeżeń, a prawa tego w jaskrawy sposób zostali w tym wypadku pozbawieni, skoro przygotowane na piśmie zastrzeżenia zostały skonfiskowane, a żandarm terrorystycznie wzywał wójta, ażeby zaniechał wszelkich protestów i zastrzeżeń, gdy postępowanie tego rodzaju bynajmniej nie da się usprawiedliwić wykrętem p. Starosty, że kolej Suchahora-Nówy Targ jest koleją rządową, bo wspomniane wyżej prawo sąsiadów ważne jest tak samo wobec rządowej jak i prywatnej kolei, a rząd, gdy występuje w roli przedsiębiorcy kolejowego tym samym przepisom podlega i te same ma obowiązki, co prywatny przedsiębiorca zwłaszcza, gdy idzie o prawa majątkowe osób trzecich, przeto podpisani zapytują Jaśnie Wielmożnego Komisarza rządowego:

1. Czy c. k. Rządowi wiadomy jest opisany powyżej wypadek ograniczenia i naruszenia praw i swobód obywatelskich?

2. Czy winni tego naruszenia ustaw zostali pociągnięci do surowej odpowiedzialności?

3. Co c. k. Rząd zamierza uczynić, ażeby takiemu naruszeniu praw obywatelskich skutecznie koniec położyć?

We Lwowie, dnia 17. czerwca 1901.

Interpelant:

Romanowicz m. p.

Rotter, Weigel, Dworski, Dr. Bernadzikowski, Styła, E. Klemensiewicz, Słotwiński, Średniawski, Loewenstein, Bojko, Jahl, Wójcik, G. Milan, Vayhinger.

Sekretarz p. Andrzej hr. Potocki (czyta):

Interpelacya

posła Romanowicza i towarzyszy do Jaśnie Wielmożnego Komisarza rządowego.

Przy sposobności dokonanych dnia 13. grudnia 1900 wyborów do Rady państwa z powszechnej kuryi wyborczej, przybył do Starego Sambora redaktor i członek Rady miej. lwowskiej p. Henryk Rewakowicz, ażeby się osobiście o przebiegu wyborów poinformować.

Przed rozpoczęciem wyboru zawiadomiono go, że w lokalu, w którym przebywa, żandarmi mają go pod nadzorem. Ażeby się dowiedzieć o powodach tego nieprzyjemnego nadzoru, udał się p. Rewakowicz do tamtejszego c. k. Staroty, zawiadomił go o celu swego przybycia do Starego Sambora i zapewnił, że dalekim jest od tego, aby brać udział w agitacji wyborczej, i zamierza pozostać na roli spokojnego spektatora.

Starosta oświadczył p. Rewakowiczowi, że jego pobyt w Starym Samborze jest niepożądany, wezwał go zatem, ażeby zaraz mia-

sto opuścić, a nawet ofiarował mu w tym celu swój własny ekwipsz. P. Rewakowicz podziękował, ale odmówił przyjęcia ekwipażu, ponieważ nie zamierza miasta opuścić. Na to oświadczył mu c. k. Starosta, że jeżeli nie chce odjechać musi aż do ukończenia wyboru pozostać w lokalu Starostwa.

P. Rewakowicz odpowiedział, że do tego aczkolwiek grzecznego rodzaju aresztowania nie dał żadnego powodu, a nawet i pozorów do jakiegokolwiek podejrzenia. „Panowie, mówił, możecie mnie przez swoje organa nadzorować, ale mojej osobistej wolności nie możecie naruszać, chyba, żebym popełnił czyn z prawem niezgodny, co się dotychczas stało i czego bynajmniej nie zamierzam“.

Mimoto p. Rewakowicz od godz 9. rano do 7. wieczór był w urzędowym lokalu Starostwa przymusowo przytrzymany, a przez cały ten czas był strzeżony przez urzędników Starostwa. Dopiero po ukończeniu aktu wyborczego został z tego aresztu uwolniony.

Gdy nie było tu najmniejszego prawnego powodu do tego, żeby p. Rewakowicza pozbawić osobistej wolności, gdy aresztowanie to nastąpiło bez sądowego albo policyjnego dochodzenia czy wyroku, bez schwytania na gorącym uczynku, przeto mamy tu oczywiście do czynienia z ciężkiem naruszeniem konstytucyjnie poręczonego prawa osobistej wolności, naruszeniem, spełnionem w celu wywarcia presyi na wyborców i rzucenia na nich postrachu.

Podpisani przeto zapytują Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego:

1. Czy c. k. Rząd jest skłonny, c. k. Starostę w Starym Samborze z powodu tego ciężkiego wykroczenia przeciw ustawie i naruszania konstytucyjnie poręczonych swobód obywatelskich pociągnąć do odpowiedzialności?

2. Co zamierza c. k. Rząd uczynić, ażeby na przyszłość skutecznie zapobiedz takiemu naruszaniu ustaw ze strony organów administracyi politycznej?

3. Czy c. k. Rząd skłonny jest do wydania bardzo surowych poleceń, ażeby przy zbliżających się wyborach do Sejmu władze administracyjne bezwarunkowo powstrzymały się od tego rodzaju terrorystycznych środków?

We Lwowie dnia 17. czerwca 1901.

Interpelant:

Romanowicz mp.

Jan Rotter, Weigel, Klemensiewicz, L. Wiśniowski, Bernadzikowski, Dworski, Bojko, Średniawski, Jahl, Vayhinger, G. Milan, Loewenstein, Wł. Górka, F. Wójcik, Styła, Słotwiński.

Marszałek. Interpelacye te udzielił p. Komisarzowi rządowemu.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego udzielał głosu JE. p. Zaleskiemu, który się do głosu zapisał.

J. E. p. Zaleski: Wysoki Sejmie: Sejmowa Komisya matka, dokonała wyboru kandydatów do komisji, których wybór stoi dziś na porządku dziennym. W ciągu swej pracy przysłała jednak do przekonania, że należałoby pomnożyć liczbę członków niektórych komisji. Komisya powodowała się zapatrywaniem; że należy przy wyborze do poszczególnych komisji uwzględnić wszelkie odcienia reprezentowane w Sejmie, niemniej powodowała się względem, że pożądane są bardzo w komisjach siły fachowe. Z tych względów Komisya matka wnosi, Wysoki Sejm raczy uchwalić, aby Komisję szkolną pomnożyć o jednego członka, Komisję gospodarstwa krajowego o jednego członka Komisję przemysłową o jednego członka, zaś kolejową o trzech członków.

Liczyłyby zatem komisje:

szkolna	członków	20.
przemysłowa	"	12.
gosp. krajow.	"	19.
kolejowa	"	18.

Nadto ośmielam się upraszać, aby JE. p. Marszałek był łaskaw postawić na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu wybór dwóch rewidentów w miejsce zmarłych posłów Goldmana i Steckiego i wybór jednego kwestora w miejsce zmarłego p. Emila Torosiewicza.

Marszałek. Kto popiera wniosek p. Zaleskiego. (Dostateczna liczba). Jest poparty. Czy żąda jeszcze kto głosu?

P. Barwiński. Proszu o hołos.

Marszałek. P. Barwiński ma głos.

P. Barwiński. Proszu, szcoby i komisju wodnu pobilszyty o odnoho człena, szcoby daty takoz możnist posłom ruskim w bilsoj czasty jawyty sia w toj komisji.

Marszałek. Kto popiera wniosek p. Barwińskiego. (Dostateczna liczba). Jest poparty: Czy żąda kto jeszcze głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, dyskusja zamknięta. Przystępujemy do głosowania. P. Zaleski postawił wniosek, aby Komisya szkolna składała się z 20 członków. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Dalszy wniosek jest, aby Komisya przemysłowa składała się z 12 członków. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Dalszy wniosek jest, aby Komisya gospodarstwa krajowego składała się z 19-tu człon-

ków. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Dalszy wniosek jest, aby Komisya kolejowa składała się z 18 członków. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Poseł Barwiński postawił wniosek, aby liczbę członków komisji wodnej powiększyć o jednego członka, tj. aby Komisya ta składała się z 20 członków. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Nadto postawił p. Zaleski wniosek, aby na porządku dziennym dzisiejszego posiedzenia umieścić wybór jednego kwestora i dwóch rewidentów. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Proszę p. sekretarza o odczytanie spisu petycji.

Sekretarz. p. Urbański (czyta).

Spis petycji wniesionych po dzień 18. czerwca 1901.

229. L. s. 362. Nauczyciele i nauczycielki okręgu szkolnego kosowskiego p. p. Okuniewskiego o nadanie nauczycielstwu charakteru urzędników krajowych do kom. szkolnej.
230. L. s. 363. Filia Towarzystwa „Proświty” w Stanisławowie pp. Barwińskiego o założenie ruskiego gimnazjum w Stanisławowie do kom. szkolnej.
231. L. s. 364. Komitet restauracji rz. kat. kościoła parafialnego w Żółkwi p. p. Starzyńskiego o subwencyę, do komisji budżetowej.

Marszałek. Do tej petycji zapisał się do głosu p. Starzyński. Udzielał mu głosu.

P. Starzyński Zabrałem głos, aby poprosić Wys. Izbę o względy łaskawe dla petycji komitetu restauracji rzym. kat. kościoła parafialnego w Żółkwi. Kościół ten, który jest niejako skarbcem rozmaitych pamiątek narodowych znajduje się niestety w takim stanie, że potrzebuje gruntownej restauracji. Na tę restauracyę nie starczą bynajmniej miejscowe czynniki i jeżeli wydatna pomoc ze strony kraju nie zostanie komitetowi udzieloną, to znajdujące się w kościele pamiątki historyczne w niedługim czasie ulegną zniszczeniu.

Ograniczam się na razie do tych kilku słów, i proszę o przydzielenie petycyi komitetu restauracyi rz. kat. kościoła parafialnego w Żółkwi do komisji budżetowej.

Marszałek: To się już stało.

Sekretarz p. Urbański: (czyta dalej spis petycyj).

232. L. s. 365. Przytulisko polskie we Wiedniu p. p. Struszkiewicza o subwencyę — do kom. budżetowej.

233. L. s. 366. Gmina m. Myślenice p. p. Średniawskiego o odpisanie zaległych prestacyj na płace nauczycieli — do kom. budżetowej.

234. L. s. 367. Gmina m. Myślenice p. t. p. o przyspieszenie regulacyi rzeki Raby — do kom. gospod. krajowego.

235. L. s. 368. Czajkowski Stanisław, uczeń akademii sztuk pięknych w Krakowie, p. p. Urbańskiego o zasiłek na dalsze kształcenie się w malarstwie — do kom. budżetowej.

236. L. s. 375. Wydział Towarzystwa filologicznego we Lwowie przez członka Sejmu Dra Kruczkiewicza o zasiłek na wydawnictwo czasopisma filologicznego „Eos“ — do kom. budżetowej.

237. L. s. 376. Towarzystwo „Bratniej Pomocy“ słuch. wszechnicy lwowskiej p. t. p. o zapomogę na budowę Domu akademickiego — do kom. budżetowej.

238. L. s. 377. To samo p. t. p. o jednorazową zapomogę — do kom. budżetowej.

239. L. s. 378. To samo p. t. p. o zapomogę na rzecz kuchni akademickiej — do kom. budżetowej.

240. L. s. 379. Komitet parafialny przy kościele św. Mikołaja w Krakowie p. p. Zolla o zasiłek na restauracyę kościoła — do kom. budżetowej.

241. L. s. 380. Zathay Hugo, uczeń I. r. praw uniwersytetu w Krakowie, p. t. p. o stypendyum na kształcenie się za granicą w nauce śpiewu — do kom. budżetowej.

242. L. s. 381. Lubowicka Rafaela, przełożona SS. Nazaretanek w Krakowie, p. p. Zolla o subwencyę na budowę skrzydła dla internatu uczenic c. k. seminarjum naucz. — do kom. budżetowej.

243. L. s. 382. Ta sama p. t. p. o subwencyę dla internatu panien uczęszczających do seminarjum naucz. — do kom. budżetowej.

244. L. s. 383. Przełożona Ochronki dla sierot w Wadowicach p. t. p. o zapomogę na spłacenie reszty ceny za na-

byty grunt pod dom na ochronę — do kom. budżetowej.

245. L. s. 384. Dyrekcyja c. k. Kliniki chorób wewnętrzných w Krakowie p. t. p. o udzielenie stypendyum 1000 K. elewowi klinicznemu w pawilonie zakaźnym — do kom. budżetowej.

246. L. s. 385. Wydział „Czytelni“ akademickiej im. „A. Mickiewicza“ w Krakowie p. t. p. o subwencyę — do kom. budżetowej.

247. L. s. 386. Schmid Waleryja, wdowa po rządcy szpitala powsz. w Przemyśle, p. p. Dworskiego o dar z łaski lub stałą zapomogę roczną — do kom. budżetowej.

248. L. s. 387. Rada zawiadowcza Bursy przemyskiej p. t. p. o jednorazowy datek — do kom. budżetowej.

249. L. s. 388. Solecka Maryja, właścicielka szkoły szycia i kroju kobiecego w Przemyśle, p. t. p. o subwencyę na rozszerzenie zakładu — do kom. budżetowej.

250. L. s. 389. Stowarzyszenie wzajemnej pomocy urzędników miejskich w Rzeszowie p. t. p. o subwencyę — do kom. budżetowej.

251. L. s. 390. To samo p. t. p. o uregulowanie poborów, przyznanie emerytury o zaopatrzenie wdów i sierot po urzędnikach miejskich — do kom. gminnej.

252. L. s. 391. Rada gminna m. Alwerni p. p. A. Potockiego o kreowanie Sądu powiatowego tamże — do kom. prawniczej.

253. L. s. 392. Towarzystwo rybackie w Krakowie p. t. p. o subwencyę 600 K. na badanie chorób rybich — do kom. gospod. krajowego.

254. L. s. 393. Towarzystwo Tatrzańskie w Krakowie p. t. p. o regulacyę potoku Folszowego i Czarnego w Zakopanem — do kom. gospod. krajowego.

255. L. s. 394. Floryanowa E., żona nauczyciela lud. w Biegonicach, p. p. Potoczka o zapomogę — do kom. budżetowej.

256. L. s. 395. Markiewicz Waleryja, wdowa po nauczycielu lud. w N. Sączu, p. t. p. o dożywotnie wsparcie — do kom. szkolnej.

257. L. s. 396. C. k. Towarzystwo gosp. galic. we Lwowie p. p. St. Stadnickiego o subwencyę na wydawnictwo „Rolnika“ i „Przeglądu mleczarskiego“ — do kom. budżetowej.

258. L. s. 397. To samo p. t. p. o stałą subwencyę na cele Towarzystwa — do kom. budżetowej.

259. L. s. 398. Oddział Towarzystwa pedago-

- gicznego w Jarosławiu p. p. Jahla o przyznanie nauczycielom szkół lud. płacy trzech najniższych rang urzędników państwowych — do kom. szkolnej.
260. L. s. 399. Gołębiowska Marya, nauczycielka w Tarnowie, p. t. p. o policzenie lat służby — do kom. szkolnej.
261. L. s. 400. Kostruba Piotr, nauczyciel w Jagielnicy starej, p. p. Merunowicza o policzenie lat służby — do kom. szkolnej.
262. L. s. 401. Gmina Weinbergu p. p. Bindera o subwencyę dla szkoły ewangelickiej — do kom. budżetowej.
263. L. s. 402. Gmina ewangelicka w Dolinie p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
264. L. s. 403. Gmina ewangelicka Ugarts-thal p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
265. L. s. 404. Gmina ewangelicka w Nowym Sączu p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
266. L. s. 405. Gmina ewangelicka Połowce p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
267. L. s. 406. Gmina ewangelicka w Uszkowicach p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
268. L. s. 407. Gmina ewangelicka Brigidau p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
269. L. s. 408. Gmina ewangelicka Hohenbach p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
270. L. s. 409. Gmina ewangelicka w Padwi p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
271. L. s. 410. Gmina ewangelicka Reichsheim p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
272. L. s. 411. Gmina ewangelicka Jozefsb-erg p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
273. L. s. 412. Gmina ewangelicka w Rottenhanie p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
274. L. s. 413. Gmina ewangelicka Moosberg p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
275. L. s. 414. Gmina ewangelicka Lipnik p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
276. L. s. 415. Gmina ewangelicka w Schönthalu p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
277. L. s. 416. Gmina ewangelicka Szumlau p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
278. L. s. 417. Gmina ewangelicka w Mirowie p. t. p. j. w. do komisji budżetowej.
279. L. s. 418. Gmina ewangelicka Grabowce p. t. j. w. do kom. budżetowej.
280. L. s. 419. Gmina ewangelicka Gawłów-Majkowce-Bogucice p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
281. L. s. 420. Gmina ewangelicka Unterbergen p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
282. L. s. 421. Gmina ewangelicka Kuttenberg p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
283. L. s. 422. Gmina ewangelicka w Białej p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
284. L. s. 423. Gmina ewangelicka Romanówka p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
285. L. s. 424. Gmina ewangelicka Kaltwasser p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
286. L. s. 425. Gmina ewangelicka Ranschau p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
287. L. s. 426. Gmina ewangelicka Zbory p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
288. L. s. 427. Gmina ewangelicka w Heimischdorfie p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
289. L. s. 428. Gmina ewangelicka Landestreu p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
290. L. s. 229. Gmina ewangelicka Teodorshof p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
291. L. s. 430. Gmina ewangelicka w Hartfeldzie p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
292. L. s. 431. Gmina ewangelicka Wald-dorf p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
293. M. s. 432. Gmina ewangelicka Debołówka p. t. p. j. w. do komisji budżetowej.
294. L. s. 433. Gmina ewangelicka Ugarst-berg p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
295. L. s. 434. Gmina ewangelicka Krynica p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
296. L. s. 435. Gmina ewangelicka Stanina p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
297. L. s. 436. Gmina ewangelicka Unterwalden p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
298. L. s. 437. Gmina ewangelicka Engelsberg p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
299. L. s. 438. Gmina ewangelicka w nowych Buczycach p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
300. L. s. 439. Gmina ewangelicka Dobrzаницy p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.

301. L. s. 440. Gmina ewangelicka w nowych Kupnolicach p. t. p. j. w. do kom. budżetowej.
302. L. s. 441. Rotter Adolf aplikant szpit. krajowego św. Łazarza w Krakowie p. p. Paszkowskiego o podwyższenie płacy do kom. budżetowej.
303. L. s. 442. Flasińska Feliksa, wdowa po etatowym pisarzu kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie p. p. Paszkowskiego o jednorazowy zasiłek do kom. petycyjnej.
304. L. s. 443. Grono nauczycielskie szkoły lud. w Grzegórkach p. p. Paszkowskiego o zrównanie płacy z poborami nauczycieli krakowskich do kom. szkolnej.
305. L. s. 444. Komitet PP. Klarysek przy kościele św. Andrzeja w Krakowie p. t. p. o subwencję na restaurację kościoła do kom. budżetowej.
306. L. s. 445. Internat tow. św. Wincentego dla uczniów Seminarjum. Naucz. w Krakowie p. t. p. o subwencję na rok 1901 do kom. budżetowej.
307. L. s. 446. Ten sam p. t. p. o budowę internatu w Krakowie do kom. budżetowej.
308. L. s. 447. Kotarbiński Józef dzierżawca i dyrektor teatru miejskiego w Krakowie p. t. p. o podwyższenie krajowej subwencji dla teatru miejskiego do kom. budżetowej.
309. L. s. 448. Grono c. k. konserwatorów Galicyi Zachodniej w Krakowie p. t. p. o subwencję w kwocie 3000 K. na wydawnictwo „Teki“ do kom. budżetowej.
310. L. s. 449. Gmina Korostów pow. Stryjski p. p. Oleśnickiego o zapomogę i regulację rzeki do kom. gospod. krajowego.
311. L. s. 450. Gmina Radenice pow. Mościska p. t. p. z protestem przeciw gminom zbiorowym do kom. gminnej.
312. L. s. 451. Gmina Czerniawa pow. Mościska p. p. Oleśnickiego z protestem przeciw gminom zbiorowym do kom. gminnej.
313. L. s. 452. Gmina Zakościele pow. Mościska p. t. p. j. w. do komisji gminnej.
314. L. s. 453. Gmina Starzawa pow. Mościska p. t. p. j. w. do kom. gminnej.
315. L. s. 454. Gmina Radochońce pow. Mościska p. t. p. j. w. do kom. gminnej.
316. L. s. 455. Gmina Podlaski pow. Mościska p. t. p. j. w. do kom. gminnej.
317. L. s. 456. Gmina Pokost pow. Mościska p. t. p. j. w. do kom. gminnej.
318. L. s. 457. Gmina Małnów pow. Mościska p. t. p. j. w. do kom. gminnej.
319. L. s. 458. Gmina Husaków pow. Mościska p. t. p. j. w. do kom. gminnej.
320. L. s. 459. Gmina Krysowice pow. Mościska p. t. p. j. w. do komisji gminnej.
321. L. s. 460. Gmina Hodynie pow. Mościska p. t. p. j. w. do kom. gminnej.
322. L. s. 461. Jarecki Zygmunt uczeń 7-go roku gal. Towarzystwa muzycznego p. p. Barwińskiego o zapomogę na wyjazd za granicę dla dalszego kształcenia się w grze na skrzypcach do kom. budżetowej.
323. L. s. 462. Bereznicka Marya wdowa po radcy sądu wyz. we Lwowie p. t. p. o zapomogę do komisji budżetowej.
324. L. s. 463. Osiadacz Ludwika wdowa po naucz. ludowym w Zawidczu pow. szkol. Brody p. t. p. o zaopatrzenie dzieci w drodze łaski do kom. szkolnej.
325. L. s. 464. Makarewicz Bazyli emeryt. naucz. lud. we Lwowie p. t. p. o wliczenie do emerytury 4 lat i podniesienie poborów emeryt. do kom. szkolnej.
326. L. s. 465. Suwald Albina Janina młodsza nauczycielka przy szkole 3 klas. w Bukowsku p. t. p. o przyznanie w drodze łaski dodatku pięcioletniego do komisji szkolnej.
327. L. s. 466. Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie p. p. Małachowskiego o zrównanie płac nauczycielskich z poborami trzech najniższych rang urzędników państwowych do kom. szkolnej.
328. L. s. 467. Oddział Towarzystwa pedagogicznego w Brzozowie p. t. p. j. w. do kom. szkolnej.
329. L. s. 468. Oddział Towarzystwa Pedagogicznego w Żywcu p. t. p. j. w. do kom. szkolnej.
330. L. s. 469. Oddział Towarzystwa Pedagogicznego w Jaworowie p. t. p. j. w. do komisji szkolnej.
331. L. s. 470. Towarzystwo Pedagogiczne we Lwowie p. t. p. w sprawie zmiany ustawy pensyjnej tudzież ustawy o zaopatrzeniu wdów i sierót po nauczycielach do kom. szkolnej.
332. L. s. 471. Towarzystwo Pedagogiczne we Lwowie p. p. Małachowskiego w sprawie ograniczenia prowizorycznej służby nauczycieli ludowych do kom. szkolnej.
333. L. s. 472. Towarzystwo gimn. Sokół w Rzeszowie p. p. Jabłońskiego o subwencję do kom. budżetowej.

334. L. s. 473. Towarzystwo rękodzielników „Gwiazda“ w Rzeszowie p. p. Jabłońskiego o zapomogę do kom. budżetowej.
335. L. s. 474. Stowarzyszenie kat. robotników „Przyjaźń“ w Rzeszowie p. t. p. o zapomogę do kom. budżetowej.
336. L. s. 475. Komitet Ochronki dla małych dzieci imienia Leona XIII. w Rzeszowie p. t. p. o zapomogę do kom. budżetowej.
337. L. s. 476. Strusiewiczowa Melania wdowa po referencie fach. dla spraw rolniczych w Wydziale krajowym we Lwowie p. p. Romanowicza o dodatkowe wsparcie do kom. budżetowej.
338. L. s. 477. Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku dublańskim we Lwowie, p. t. p. o zasiłek, — do komisji budżetowej.
339. L. s. 478. Schönowitz Gustaw W., Bzowski Kazimierz i Muthsam Hugo, magistrowie farmacji przy szpitalach, dwaj pierwsi we Lwowie, trzeci w Krakowie, p. t. p. o podniesienie pensji i stabilizację — do komisji sanitarnej.
340. L. s. 479. Kalinowska Jadwiga we Lwowie p. t. p. o zasiłek na dalsze kształcenie się w spiewie — do komisji budżetowej.
341. L. s. 480. Stebnicka Albina, wdowa po nauczycielu lud. w Pitryczach p. t. p. o wdowią pensję i dodatek na wychowanie dzieci — do komisji szkolnej.
342. L. s. 482. Baranowska Marya, wdowa po nauczycielu lud. we Lwowie, p. p. Merunowicza o zaopatrzenie dla niej i 5-ciu małych dzieci — do kom. szkolnej.
343. L. s. 483. Towarzystwo naftowe we Lwowie p. p. Wiśniewskiego o wypłacenie subwencji za lata 1899, 1900 — do kom. budżetowej.
344. L. s. 484. Stowarzyszenie „Gwiazda“ w Drohobyczu, p. t. p. o zapomogę — do kom. budżetowej.
345. L. s. 485. Towarzystwo opieki nad terminatorami pod wezw. św. Stanisława Kostki we Lwowie p. p. Michalskiego o zasiłek — do kom. budżetowej.
346. L. s. 486. Towarzystwo ratunkowe we Lwowie p. t. p. o subwencyę — do kom. budżetowej.
347. L. s. 487. Komitet cerkwi w Nagórzanach pow. Sanok przez Członka Sejmu ks. biskupa Czechowicza o zapomogę na upiększenie cerkwi — do kom. budżetowej.
348. L. s. 488. Ruski Instytut dla dziewcząt w Przemyślu p. t. p. o subwencyę — do kom. budżetowej.
349. L. s. 489. Gmina Jasionka steciowa pow. Turka p. p. Osuchowskiego o zapomogę na budowę cerkwi — do kom. budżetowej.
350. L. s. 490. Wydział pow. w Turce p. t. p. o zwiększenie personalu c. k. geometrów ewidencyjnych — do kom. petycyjnej.
351. L. s. 491. Komar Antonina, wdowa po nauczycielu lud. w Drohobyczu, p. p. Ochrymowicza o podwyższenie pensji wdowiej — do kom. szkolnej.
352. L. s. 492. Małachowski Andrzej, em. nauczyciel lud. w Drohobyczu p. t. p. o zapomogę — do kom. budżetowej.
353. L. s. 493. Wawrzecka Sydonia, emeryt. nauczycielka w Krakowie p. p. Rottera o policzenie lat służby do emerytury — do kom. szkolnej.
354. L. s. 494. Wydział powiatowy w Bochni p. p. Meissa o prolongatę na 1 rok spłaty pożyczki powiatowej w kwocie 20.000 Koron — do komisji budżetowej.
355. L. s. 495. Towarzystwo bursy gimnazjalnej w Samborze p. p. Słotwińskiego o zasiłek — do komisji budżetowej.
356. L. s. 496. Nauczyciele starsi szkoły 6-cio klasowej męskiej w Gorlicach p. p. Z. Jaworskiego, o podniesienie płacy z 1200 na 1400 K. do komisji szkolnej.
357. L. s. 497. Kuratorya Internatu św. Józefa dla uczniów c. k. seminariów naucz. w Tarnowie p. p. Vayingera, o zapomogę na umorzenie długu zaciągniętego na budowę domu, do komisji szkolnej.
358. L. s. 498. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Gorlicach p. p. A. Skrzyńskiego, o subwencyę, do komisji szkolnej.
359. L. s. 499. Komarnicki Hilary emeryt. nauczyciel lud. w Stryju, p. p. Piłata o policzenie lat służby do emerytury, do kom. szkolnej.
360. L. s. 500. Szim Józef kancelista Wydziału krajowego p. p. Wereszczyńskiego, o nadzwyczajną zaliczkę na płacę w kwocie 3000 K., do komisji budżetowej.
361. L. s. 501. Rada szkolna w Koszłakach pow. Zbaraż p. p. E. Michałowskiego, o zasiłek na budowę szkoły, do kom. szkolnej.

362. L. s. 502. Pogorzelnicy z gminy Wołoszczowice pow. Mościska, p. p. Stadnickiego o zapomogę, do komisji budżetowej.
363. L. s. 503. Oddział Towarzystwa pedagogicznego w Kałuszu p. p. Karatnickiego, o przyznanie nauczycielom szkół ludowych płacy trzech najniższych rang urzędników państwowych, do komisji szkolnej.
364. L. s. 504. Takież oddział w Sanoku p. p. Jugendfeina j. w. do kom. szkolnej.
365. L. s. 505. Krajowy związek ochotniczych straży pożarnych we Lwowie p. p. Męcińskiego, o podwyższenie stałej subwencji, do kom. budżetowej.
366. L. s. 506. Męciński Modest w Frankfurcie p. p. Wachnianina, o zasiłek na dalsze kształcenie się w spiewie, do komisji budżetowej.
367. L. s. 507. Boglewska Marya, sierota po urzędniku we Lwowie p. p. Małachowskiego, o zasiłek na kształcenie się w spiewie, do kom. budżetowej.
368. L. s. 508. Gmina ewangelicka w Sapięzance p. p. Bindera o subwencyę na utrzymanie szkoły ewangelickiej — do kom. budżetowej.
369. L. s. 509. Gmina ewangelicka w Krakowie p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
370. L. s. 510. Gmina ewangelicka w Steinau p. t. p. j. w. — do kom. budżetowej.
371. L. s. 511. Wydział powiatowy w Gródku p. p. Brunickiego o podwyższenie dotacji na koszt budowy szkół ludowych — do kom. budżetowej.
372. L. s. 512. Ten sam z petycją gminy Jamelna p. t. p. o przyjęcie kosztów utrzymania Ludwika Slińskiego w zakładzie nieuleczalnych we Lwowie na fundusz krajowy — do kom. budżetowej.
373. L. s. 513. Wydział lekarski Uniwersytetu lwowskiego p. p. Pilata w sprawie budowy kliniki psychiatrycznej — do kom. sanitarnej.
374. L. s. 514. Kling Karol, mechanik w Samborze p. p. Słotwińskiego o subwencyę na podniesienie warsztatu mechanicznego — do kom. przemysłowej.
375. L. s. 515. Związek zapomogowy słuchaczy filozofii uniwersytetu we Wiedniu przez JE. Marszałka krajowego St. hr. Badeniego o subwencyę — do komisji budżetowej.
376. L. s. 516. Gmina miasta Myślenice p. t. p. o gwarancyę pożyczki zaciągnąć się mającej na budowę pracowni dla kapeluszników — do kom. przemysłowej.
377. L. s. 517. Członkowie gminy Jagonia pow. Kamionka p. t. p. o zmniejszenie prestaty szkolnej — do kom. budżetowej.
378. L. s. 518. Konwent OO. Bonifratów w Krakowie przez Wydział krajowy o zamienienie na subwencyę stałą dotychczasowej subwencji na budowę szpitala jubileuszowego im. Franciszka Józefa I. — do kom. budżetowej.
379. L. s. 521. Maziarski Józef kierownik szkoły w Padwie narodowej p. p. Sękowski o przyznanie pewnej kwoty za trzy nadobowiązkowe lata służby — do kom. szkolnej.
380. L. s. 522. Gmina m. Mielca p. t. p. o udzielenie pożyczki 100.000 K. — do kom. budżetowej.
381. L. s. 523. Zgromadzenie SS. Józefitek we Lwowie p. p. Jana Trzecieckiego o zapomogę dla Ochronki w Krośnie — do kom. budżetowej.

Marszałek. Przystępujemy do porządku dziennego. Pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie wniosku posła Barwińskiego w przedmiocie założenia w Stanisławowie gimnazjum z ruskim językiem wykładowym poczynawszy od roku szkolnego 1901/902. **All. 75.**

Do uzasadnienia tego wniosku ma głos p. Barwiński.

P. Barwiński. Wysokij Sojme! Sprawa, umieszczona na porządku dnewnym je za halno znana, bo wże w mynuwszym roci wpłynęły petycji na ruki Wysoko Preoświashczennoho Metropolita Szeptyckoho, szczo by w Stanisławowi zasnowano gimnazju z ruskim jazykom wykładowym. Pozwolu sobi zwernuty uwahu Wysokoho Sojmu takoz na petycju moju wczera wnesenu a nyni widczytanu wid filji Towarystwa proświty w Stanisławowi, do kotroi dołuczono 21 arkusziw pidpysiw Rusyniw ne tilko z Stanisławowa i powitu stanisławiwskoho ale i z dalszoj okolicy.

Sprawa ta je tak jasna, szczo ne czuju potreby bohato sliw. na to tratyty. Wsi nowoczesni pedagogi przyznajut zasadu, szczo wychowanie, obrazowanie i nauka tohdy mohut widbuwaty sia uspiszno, koły sia widbuwajut na osnowi maternoho jazyka. Tu zasadu poczato perewodyty w gimnazyach krajowych, a w proczim takoz artykuł XIX. zakoniw osnownych przyznaje kozdoj narodnosti prawo rozwywaty sia na osnowi swoho ridnoho jazyka. Koły domahajemo sia zawedenja nowoj gimnazji w naszym kraju, to se dast' sia takoz opravdaty tim, szczo czysło

serednych szkół w naszym kraju w porównaniu z innymi krajami je rozmiernie nadto mało. Nie chcąc Wysoką Pałatę tomyty statystycznymi datami i wdawały się w porównania jakże je czyste szkół serednych u nas w Galicyi w porównaniu do naselienia a jakże w Czechach, Morawii i innych krajach zapadnoaustrijskich, bo się rzuci załhalno widomi.

My majemo ciły obłasty w naszym kraju, kotri riwnajut się swoim prostorom ciłym krajom koronnym w Awstryi, a mimo toho nie majut ani odnoy szkoły serednoy. Na dokaz toho wskažu na obłast piwnocno-wostoczną t. j. Sokalszczynu, abo połudnewu stononu Podila, hde nie ma ani odnoy szkoły serednoy.

Dalszym motywom, jakij promawłaje za zasnowaniem nowo serednoy szkoły, nowo gimnazji jest propownienie naszych szkół serednych. U nas dochodyt to perepownienie do takich monstrualnych cyfr, szczo nie odna gimnazya własnywo powynna buty podilena na dwi albo i na try gimnazji. Rozumije się, szczo i uspiach nauki, dohlad kierowanie symy zakładamy nie może buty takij, jakiby buty przy widnosynach normalnych.

A treba znowu i se pidnesty, szczo mimo perepownienia naszych szkół serednych uczenykamy, mimo toho szczo rik rocznie z tych szkół wychodyt tylko młodzieży we wsich zawodach publicznych baczymo nedostatek sył np. czyto w administracyi, czy w sudownyctwi, czy w zawodach szkolnych, czy w stani duchownym i wsiudy baczymo szczo potrzeba nam toj intelingencyi. Do naszo kraju nie można przyłozyty takoj miry, jakoju mirjat zachodni kraji w Awstryi, hde howorjat o hyperprodukcyi intelingencyi.

U nas toho nema, i dowho szcze treba bude nad tym trudyty się, szczo by we wsich zawodach dostarczyły potribnych sył intelingencyi.

Dlaczego własne w wnesku moim postawijem misto Stanisławiw jako misce, hdeby treba zasnowaty gimnazju z ruskim jazykom wykładowym?

Peredowsim zwertaju uwahu Wysokoj Pałaty na se szczo teperiszna stanisławiwka gimnazja należyt takoz do tych w naszym kraju, kotri powyrastaly ponad normalny stan, w kotroj perepownienie jest tak welyke tak znaczne, szczo treba się gimnazju konieczno rozdilyty na dwi gimnazji.

Pisła wykazu, jakij tutki przedloženo Wysokomu Sojmowy krajewoju Radu szkolnoju mala się gimnazja w r. 1899/1900 uczenykw 568, a czyste se wzrosło teper szcze znaczniejsze. Meży tymy uczenykamy

jest 152 uczenykw ruskoj narodnyty, a czyste se teper jest vse tak welyke szczo za-pownyty może majze ciłu normalnu gimnazju.

Pozwolu sobi takoz i na se zwernuty uwahu, i szczo w petycyi jest wykazane, szczo wit lit kilku czyste uczenykw w perszoj klasi peresiaczno dochodyt 35 do 40, tak, szczo frekwencja jest zowsim zabezpeczena i nema sumniwu, szczo by zabrakło uczenykw.

Dalszym motywom, dlaczoho Stanisławiw ja ukazuju jako misce dla zasnowania gimnazji ruskoj jest się obstawyna, szczo jest stołyceju ruskoho biskupstwa i szczo tam maje buty zasnowana ruska seminarja duchowna a nedostatek kandydatiw stanu duchowno domahaje się konieczno, szczo by w tim misti była gimnazja, kotraby dostarczuwała pytomciw dla duchownoho stanu.

Nakonec Stanisławiw jest oseredkom ciłoho Pidhirja. Stanisławiw jest dla ciłoi okolicy jako oseredok żeliznych dorih duze dostupnyj, tak szczo z wsich okolicych powitiw młodzieży może korystaty iz szkoły, zasnowanoj w sej miscowosy.

Zhadaw ja o tim, szczo mynuwszoho roku wpłynuly na ruki Ję. Metropolity petycji o zasnowanie ruskoj gimnazji. Si petycji przedloženo Ministrowy proświty. P. Minister Proświty zajawyw się na razi protyw zasnowaniu ruskoj gimnazji i motywowaw się widmownu widpowid tim, szczo nie ma pid-dostatkow uczytelskich sył.

Pozwolu sobi zamityty, szczo i sej zakid, sej argument nie może ostołaty się.

Potreba tylko perehlanuty szymatyzm uczytelskij a znajdemo szczo bilsze 30 uczyteliw jest umieszczonych w gimnazjach z polskim jazykom wykładowym a z tych 30 uczyteliw, szczo najmnsze 18 możnaby przydilyty do ruskoj gimnazji, deby mohły spownyty swoji obowiazky.

Tii własne obstawyny, kotri ja tut nawiw, promawłajut dosadno za tim, szczo by w Stanisławiwu zasnowano nowu rusku gimnazju.

Frekwencja, jaka jest nyny w gimnazji akademicznój u Lwowi, w II. gimnazji w Peremyszly, w II. gimnazji w Kołomyi, a takoz w gimnazji Franz-Josyfa w Tarnopolu pokazujut dowodno, szczo ruska młodzieży chce korystaty z proświty, horne się szczo raz czyslennijsze do serednych szkół, bo narod ruskij potrebuje dijestno bilsze intelegencyi, bilsze sył do swoho kulturno rozwytku.

Dlatoho proszu, szczo by Wysoka Pałata zwołyła mij wnesok widosłaty do komisji szkolnoy i szczo by komisja szkolna jak najskorsze sej wnesok połahodyła z przedłożeniem

prychylnym tak, szczyoby tim buw złożenyj nowyj dokaz, szczo ruskoj mołodiży ne od-mawlaje sia toho dobrodijstwa poberania nauki w materynym jazyku, w kotrym mołodiż polska w tak wełykoj miri korzystaje. Ja skiń-czyw. (Brawa).

Marszałek. P. Barwiński wnosi odesła-nie tego wniosku do Komisji szkolnej. Roz-prawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę pod-nieść. (Większość.) Jest przyjęty.

Z kolei następuje sprawozdanie Wy-działu krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Jabłonów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych. Punkt ten prze-kładam tak, że obecnie przystąpimy do punktu trzeciego i czwartego porządku dziennego mianowicie do wyboru komisji i jednego kwe-stora i dwóch rewidentów.

Proszę Panów, będziemy głosować na wszystkie komisje razem. Z powodu jednak wyrażonego wobec mnie życzenia jak mi się zdaje zupełnie uzasadnionego, odraczam z dzi-siejszego posiedzenia wybór Komisji wodnej, a to z tego powodu, aby uczynić zadość po-stanowionemu wnioskowi powiększenia człon-ków tej komisji o jednego członka, jak rów-nież i z powodu, aby się Panowie mogli po-rozumieć co do dwóch nazwisk, które zmie-nić będzie trzeba, gdyż dwaj panowie propo-nowani do tej komisji, nie życzą sobie do niej należeć, podczas gdy dwaj inni wyrazili zdanie, że do tej komisji należećby chcieli. Aby rzeczy nie utrudniać, proszę Panów z kartek, które macie w rękach usunąć ła-skawie kartkę, na której są członkowie ko-misji wodnej. Wybór do tej komisji umieszczę na porządku dziennym najbliższego posie-dzenia.

Do skrutynium zapraszam pp. Schätzla, Gniewosza Władysława, Krempe, Wiśniewskie-go, Bindera i Niebyłowca. Proszę Panów od-dawać kartki. (Posłowie oddają kartki.)

Celem przeprowadzenia skrutynium za-wieszam posiedzenie na 10 minut.

(Po przerwie.)

Marszałek. Proszę o rezultat skruty-nium z wyboru uzupełniającego jednego kwe-stora.

Sprawozdawca p. Wiśniewski. Głosu-jących było 91 posłów.

Przy uzupełniającym wyborze 1 kwe-stora wybrany jednogłośnie p. Zagórski.

Marszałek. P. Zagórski został zatem wybrany.

Proszę o rezultat wyboru uzupełniają-cego dwóch rewidentów.

Sprawozdawca p. Wiśniewski. Przy uzupełnianiającym wyborze 2 rewidentów wy-brani jednogłośnie pp. Jahl i Schätzel.

Marszałek. Ci posłowie zostali zatem wybrani.

Proszę o rezultat dalszych wyborów.

Sprawozdawca p. Wiśniewski. Do Ko-misji administracyjnej wybrani jednogłośnie pp. Białoskórski, Czajkowski Władysław Wi-ktor, Cieński, Dworski, Górski, Hupka, Ja-błoński, Jordan, Karatnicki, Małachowski, Pi-lat, Rozwadowski, Rudrof, Sękowski, Sozański, Szeptycki Jan, Trzeciecki, Witosławski, Wo-dzicki i Wójcik.

Marszałek. Ci panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. Wiśniewski. Do Ko-misji szkolnej wybrani jednogłośnie Badeni Kazimierz, Bilczewski Ks., Cielecki, Czarto-ryski, Dzieduszycki Wojciech, Jakubowski, Kozłowski, Kramarczyk, Kruczkiewicz, Maiss, Michałowski Emil, Milewski, Puzyna Ks. Raj-ski, Rotter, Sozański, Szeptycki Ks. Wachnia-nin, Zaleski i Zoll.

Marszałek. Ci panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. Wiśniewski. Do Ko-misji petycyjnej wybrani jednogłośnie Bie-lański, Bojko, Dzieduszycki Karol, Hamorak, Horodyski, Jugendfein, Klemensiewicz, Kost-heim, Krempe, Michalski, Niezabitowski Wi-told, Nowakowski, Ochrymowicz, Okuniewski, Olpiński, Siemiginowski, Słotwiński, Średnia-wski, Styła, Teodorowicz, Tyszkowski, Winni-czuk, Żardecki.

Marszałek. Ci panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. Wiśniewski. Do Ko-misji prawniczej wybrani jednogłośnie: Bru-nicki, Czaykowski Władysław, Czaykowski Władysław Wiktor, Fruchtmann, Górka, Jahl, Jaworski Zygmunt, Karatnicki, Klemensiewicz, Paszkowski, Rudrof, Schätzel, Weigel, Wybra-nowski, Zoll.

Marszałek. Ci Panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. Wiśniewski. Do Ko-misji przemysłowej wybrani jednogłośnie: Czecz, Maryewski, Michalski, Niezabitowski Witold, Ostapczuk, Potocki Roman, Romano-wicz, Rotter, Skrzyński Zdzisław, Weigel, Żardecki.

P. Czaykowski Władysław otrzymał 90 głosów, p. Sękowski 1 głos.

Marszałek. Ci Panowie, prócz p. Sę-kowskiego, zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. Wiśniewski. Do Ko-misji bankowej wybrani jednogłośnie: Abra-

hamowicz, Binder, Gorayski, Gniewosz Władysław, Kraiński Władysław, Loewenstein, Mandyczewski, Merunowicz, Rapoport, Rozwadowski, Scipio, Sękowski, Skałkowski, Weigel, Żardecki.

Marszałek. Ci Panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. **Wiśniewski.** Do Komisji solnej wybrani jednogłośnie pp.: Dzie duszycki Klemens, Górka, Korytowski, Merunowicz, Mandyczewski, Słotwiński, Stojałowski, Warzecha, Winniczuk.

Marszałek. Ci Panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. **Wiśniewski.** Do Komisji górniczej wybrani jednogłośnie pp.: Bielański, Gorayski, Klemensiewicz, Ochrymowicz, Potocki Andrzej, Rapoport, Skrzyński Adam, Szeptycki Jan, Wiśniewski.

Marszałek. Ci Panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. **Wiśniewski.** Do Komisji podatkowej wybrani jednogłośnie pp., Abrahamowicz, Dzie duszycki Karol, Gołuchowski, Jaworski, Kraiński Wincenty, Milan Loewenstein, Mandyczewski, Skałkowski, Skrzyński Adam, Szeliski, Szeptycki Jan, Weigel.

Marszałek. Ci Panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. **Wiśniewski.** Do Komisji gospodarstwa krajowego wybrani jednogłośnie pp.: Czcz, Data, Dzie duszycki Klemens, Gniewosz Władysław, Gorayski, Hupka, Kraiński Wincenty, Klemensiewicz, Krzysztofowicz, Puzyna Julian, Sanguszko, Stadnicki Stanisław, Struszkiewicz, Schnell, Tarnowski Zdzisław, Teodorowicz, Vivien, Wiśniewski, Wodzicki.

Marszałek. Ci Panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. **Wiśniewski.** Do Komisji drogowej wybrani jednogłośnie pp.: Bernadzikowski, Borkowski, Czcz, Gniewosz Stanisław, Gnoiński, Jędrzejowicz Stanisław, Męciński, Michałowski Józef, Niezabitowski Witold, Ochrymowicz, Olpiński, Piniński Mieczysław, Romer, Sala, Skrzyński Zdzisław, Starzyński, Szwed, Urbański, Wiśniewski.

Marszałek. Ci Panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. **Wiśniewski.** Do Komisji kolejowej wybrani jednogłośnie pp.: Bednarski, Binder, Gniewosz Stanisław, Jędrzejowicz Stanisław, Korytowski, Lubomirski, Małachowski, Męciński, Okuniewski, Oleśnicki, Osuchowski, Potocki Andrzej, Rapoport, Schätzel, Skrzyński Zdzisław, Vivien, Weigel, Zaleski.

Marszałek. Ci Panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. **Wiśniewski.** Do Komisji sanitarnej wybrani jednogłośnie pp.: Bernadzikowski, Czaykowski Władysław, Gołuchowski, Jabłoński, Jakliński, Jordan, Krzysztofowicz, Mandyczewski, Olpiński, Trzeciecki.

Marszałek. Ci Panowie zostali zatem wybrani.

Sprawozdawca p. **Wiśniewski.** Do Komisji dla włości rentowych wybrani jednogłośnie pp.: Czaykowski Władysław Wiktor, Jędrzejowicz Adam, Jugendfein, Pilat, Piniński Mieczysław, Potoczek, Rayski, Sękowski, Skałkowski, Średniawski, Trzeciecki, Urbański, Wachnianin, Żardecki. P. Hupka otrzymał 90 głosów, P. Okuniewski 1 głos.

Marszałek. Ci panowie zostali zatem wybrani prócz p. Okuniewskiego.

Sprawozdawca p. **Wiśniewski.** Przy uzupełniającym wyborze 1 członka Komisji budżetowej wybrany jednogłośnie p. Loewenstein.

Marszałek. P. Loewenstein został zatem wybrany.

Czyniąc zadość życzeniom wielu posłów proszę Panów, aby na razie następujące komisje w następujących salach ukonstytuować się zechciały, mianowicie Komisya administracyjna w sali I, Komisya szkolna w sali V, prawnicza w biurze sejmowem marszałka, przemysłowa w sali III nowo urządzonej na dole, bankowa w sali V, gospodarstwa krajowego w sali II, drogowa w sali obrad Wydziału krajowego, kolejowa w czytelnicy, komisya dla włości rentowych w biurze marszałka w Wydziale krajowym.

Przerywam posiedzenie na 10 minut. Proszę Panów by zechcieli się ukonstytuować i podali do wiadomości wynik ukonstytuowania.

(Po przerwie).

Marszałek. Proszę o rezultat skrutynium. (odczytuje)

Komisya drogowa ukonstytuowała się wybierając: przewodniczącym p. Męcińskiego, I. zastępcę przewodniczącego p. Salę, II. zastępcę przewodniczącego p. Urbańskiego, sekretarzem p. Starzyńskiego.

Komisya administracyjna: przewodniczący p. Szeptycki Jan, zastępca przewodniczącego p. Wodzicki, sekretarze pp Sozański i Trzeciecki.

Komisya bankowa: przewodniczący p. Kraiński Władysław, zastępca przewodniczącego p. ks. Mandyczewski, sekretarz p. Binder.

Komisya dla włości rentowych: prze-

wodniczący p. Pilat, zastępca przewodniczącego p. Adam Jędrzejowicz, sekretarz p. Hupka.

Komisja kolejowa: przewodniczący p. Zaleski, zastępca przewodniczącego p. Męciński, sekretarze pp. Schätzel i Okuniewski.

Komisja prawnicza: przewodniczący p. Zoll, zastępca przewodniczącego p. Weigel, sekretarz p. Klemensiewicz.

Komisja gospodarstwa krajowego: przewodniczący p. Sangusko, I. zastępca przewodniczącego p. Gorayski, II. zastępca przewodniczącego p. Stadnicki, sekretarz I. p. Schnell, sekretarz II. p. Gniewosz Władysław.

Komisja solna: przewodniczący p. ks. Mandyczewski, zastępca przewodniczącego p. Klemens Dzieduszycki, sekretarz p. Górka.

Komisja przemysłowa: przewodniczący p. Weigel, zastępca przewodniczącego p. Czaykowski Władysław, sekretarz p. Żardecki.

Komisja szkolna: przewodniczący p. ks. Zartoryski, I. zastępca przewodniczącego p. Zaleski, II. zastępca przewodniczącego p. Wojciech Dzieduszycki, sekretarze pp. Rayski i Wachnianin.

O ukonstytuowanie reszty komisji proszę przy końcu dzisiejszego posiedzenia. Proszę pp. przewodniczących komisji, które zostały wybrane, by zechcieli już dziś zwołać te komisje celem rozdania sprawozdań.

Przystępujemy do dalszego punktu porządku dziennego którym jest (czyta).

Wybór 3 członków Rady nadzorczej Banku krajowego i 2 zastępców członków tejże Rady. **Art. 76.**

Głos ma członek Wydziału krajowego p. Onyszkiewicz.

Członek Wydziału krajowego p. Onyszkiewicz. Przedewszystkiem zwracam uwagę, że należy sprostować omyłkę druku, zamiast: „na kadencję trzechletnią“ ma być „sześćoletnią“ (czyta):

Wysoki Sejmie!

Z końcem roku 1900 gasną mandaty trzech Członków i jednego Zastępcy Członka Rady Nadzorczej Banku krajowego, a mianowicie mandaty Członków pp.: Dra Stefana Fedaka, Stanisława Jędrzejowicza i Karola hr. Scipio, tudzież mandat zastępcy Członka: p. Juliusza Mikolascha.

Nadto wskutek wyboru uchwałą z dnia 2. kwietnia 1900 r. Dra Stefana Fedaka Członkiem Rady nadzorczej Banku krajowego, wakuje jeden mandat zastępcy Członka tejże Rady, który przed wspomnianą uchwałą piastował Dr. Stefan Fedak.

Wobec tego ma Wydział krajowy zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi zgodnie z postanowieniem §. 110. Statutu Banku krajowego wnioszek:

Wysoki Sejm raczy wybrać:

I. Członkami Rady Nadzorczej Banku krajowego na kadencję sześćoletnią, poczynając się z dniem 1. stycznia 1901 r. pp.:

Dra Stefana Fedaka,
Stanisława Jędrzejowicza,
Karola hr. Scipiona.

II. Zastępcami Członków Rady Nadzorczej Banku krajowego na tę samą kadencję pp.:

Dr. Augusta Łozińskiego,
Juliusza Mikolascha.

Marszałek. Do skrutynium zapraszam pp. Bielańskiego, Wybranowskiego, Ochrymowicza, Maysa, Cieńskiego.

(Pp. skrutatorowie zbierają kartki).

Marszałek. Zawiadomiono mnie, że Komisja górnicza ukonstytuowała się, wybierając przewodniczącym: p. Gorayskiego, zastępcą przewod. p. Skrzyńskiego Adama, sekretarzem p. Ochrymowicza.

Zanim wiadomy będzie wynik obecnego skrutynium, wrócimy do punktu 2, który pierwiej przeczytam:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Jabłonów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku i maliniaku.

Sprawozdawca poseł Vayginger ma głos. Członek Wydziału krajowego p. Vayhinger (czyta):

Wysoki Sejmie!

Niekorzystne stosunki materyalne gminy Jabłonów powiatu Kołomyjskiego oraz niezbędna potrzeba rozmaitych wydatków inwestycyjnych skłoniły Reprezentację tej gminy do obmyślenia nowych źródeł dochodów, któreby umożliwiły zmniejszenie dotychczasowych a rokrocznie wzrastających ciężarów gminy, oraz pokrycie kosztów zamierzonych inwestycji.

Do inwestycji tych należą: Przebudowanie domu zakupionego na urząd gminny, nakazane przez władzę wybrukowanie rynku, sprawienie sikawki i innych przyborów pożarnych wreszcie budowa domu na pomieszczenie c. k. Sądu.

W tym celu postanowiła Rada gminna uchwałami z dnia 22. lutego 1900 i z dnia 4. września 1900 zaprowadzić opłaty komunalne od napojów spirytusowych, piwa, miodu, wiśniaku i t. p. a to według następującej taryfy na przeciąg 6 lat.

- 1) od jednego litra 100% okowity 8 groszy.
- 2) od jednego litra szumówki do 50% 4 groszy.

3) od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, jako to: rumu, araku, śliwownicy, rosolisu, likieru, ponczowej esencji it.p. 2 groszy.

4) od hektolitra piwa 2 korony.

5) od hektolitra miodu 3 korony.

6) od litra wiszniaku i maliniaku uchwałą z 22. lutego 1900 po 20 h., sądząc zaś mylnie, jakoby wiśniak i malniak należał do kategorii słodzonych napojów spirytusowych, uchwałą z 4. września 1900 r. po 2 hal. od litra.

Powyższe uchwały zostały powzięte w wymaganym ustawą komplecie radnych i zostały w gminie należycie ogłoszone a przeciw nim nie wniesiono żadnego protestu.

Rada powiatowa zatwierdziła te uchwały na posiedzeniu z 25. kwietnia 1901 r.

Według budżetów i inwentarzy gminy stan majątkowy gminy przedstawia się jak następuje:

w r. 1898 wynosiły dochody	. . . 1442 zł.
wydatki	. . . 1636 „
niedobór	. . . 194 zł.

pokryty 130⁰/₀ dodatkiem do podatków bezpośrednich przypisanych w sumie 1554 zł. Prócz tego nałożono na wydatki szkolne wynoszące 493 zł. 32⁰/₀ dodatek. Razem zatem dodatki gminne nałożono w wysokości 450⁰/₀.

w r. 1899 wynosiły dochody	. . . 1412 zł.
wydatki	. . . 1799 „
niedobór	. . . 387 zł.

pokryty 290⁰/₀ dodatkiem do podatków bezpośrednich.

W tymże roku wynosiły wydatki szkolne 701 zł. na pokrycie ich nałożono 530⁰/₀ dodatek. Podatki bezpośrednie, które służyły za podstawę do przypisania powyższych dodatków wynosiły 1347 zł. — Razem wynosiły dodatki gminne 82⁰/₀.

w r. 1900 wynosiły dochody	. . . 1431 zł.
wydatki	. . . 2037 „
niedobór	. . . 606 zł.

wydatki szkolne wynosiły 572 zł.

Na pokrycie powyższego niedoboru nałożono 410⁰/₀ dodatek gminny a na potrzeby szkolne 390⁰/₀ dodatek. Razem tedy nałożono i pobierano w tym roku 800⁰/₀ dodatków do podatków bezpośrednich, które wynosiły 1536 zł.

Najgłówniejszym dochodem gminy jest targowica, oraz opłaty za rzeźnię i oględziny bydła z czego gmina otrzymuje rocznie około 780 zł., następnie dodatek do podatku konsumcyjnego od mięsa, który przynosi rocznie około 250 zł. a wreszcie opłaty za użytkowanie pastwiska gminnego, z których naj-

wyższy dochód osiągnięto w r. 1900 t. j. 310 zł.

Wobec tego, że prawie połowa zwyczajnych potrzeb gminnych stale dodatkami do podatków pokrywaną być musi a stopa procentowa dodatków z powodu słabej siły podatkowej gminy i tak już niepomierne wzrosła, nie może być mowy o przeprowadzeniu zamierzonych inwestycji bez wydatniejszej pomocy, jaką gmina z proszonych opłat ma nadzieję uzyskać.

C. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego której prośbę gminy przesłano do zaopiniowania, oznajmiła w swej odezwie z dnia 2. lutego 1901 l. 59, że uznając niekorzystne położenie finansowe gminy i niezbędną potrzebę wydatków, dla których pokrycia musi się gmina starać o pomnożenie swoich dochodów, zgadza się na przyznanie jej prawa poboru proszonych opłat, upraszała tylko w interesie funduszu propinacyjnego o zobowiązanie gminy, aby przed wydzierżawieniem prawa poboru rzeczonych opłat porozumiała się ona co do tej dzierżawy z c. k. Dyrekcją względnie dzierżawcą prawa propinacji w Jabłonowie.

Życzeniu temu c. k. Dyrekcji stało się już zadość. Rada gminna, bowiem już uchwałą z dnia 22. lutego 1900 zobowiązała się na wypadek przyznania gminie prawa poboru tych opłat, porozumieć się przed wydzierżawieniem tego prawa z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego zeznając w tym celu odpowiednią deklarację.

Uznając tedy w zupełności potrzebę zaprowadzenia w gminie rzeczonych opłat niemniej też potrzebę wprowadzenia opłaty od wiszniaku i maliniaku w pierwotnie uchwalonej wysokości, przyczem się zauważa, że wprowadzenie opłaty od szumówki 500⁰/₀ jest zbyt ciężkie, skoro wprowadza się opłatę od li-trostopnia spisytususu.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy.

Ustawa

z dnia . . . . . 1901 o zezwoleniu gminie Jabłonów (pow. Kołomyja) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa, miodu i t. p.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam co następuje:

Art. I.

Gminie Jabłonów (pow. Kołomyja) zezwala się pobierać przez lat sześć od dnia

wejścia w życie niniejszej ustawy począwszy, opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów w gminie wyrabianych, lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych według następującej taryfy:

1. od jednego litrostopnia alkoholu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholemetrem po 8 halerzy, czyli od jednego hektolitra stustopniowego alkoholu po 8 koron;

2. od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, jako to: rozolisów, likierów, rumu, araku, koniaku, ponczowej essencji i t. p. bez względu na ilość zawartego w tych napojach alkoholu po 2 halerzy, czyli od jednego hektolitra tych napojów po 2 korony.

3. od jednego hektolitra piwa po 2 K.

4. od jednego hektolitra miodu, po 3 korony.

5. od jednego litra wiszniaku lub maliniaku po 20 halerzy.

Art. II.

Do uiszczenia powyższych opłat obowiązani są wszyscy, którzy napoje w art. I. poszczególnione dla konsumcyi miejscowej wyrabiają, lub sprowadzają, czy na własny użytek, czy na sprzedaż.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina Jabłonów.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji, ani obrotu handlowego.

Art. V.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. Rozporządzenia cesarskiego z 17. lipca 1899 Dz. u. p. Nr. 120) Część II. o uwolnieniach) wolną jest ona od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. VI.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt) Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca. Wnoszę przyjęcie ustawy en bloc.

Marszałek. Kto się z tym wnioskiem

zgadza, zechce rękę podnieść (Większość). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Sprawozdawca. Wnoszę przyjęcie ustawy, w trzecim czytaniu bez czytania.

Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Proszę pp. sekretarzy o odczytanie wniosków i interpelacyj.

Sekretarz p. **Urbański** (czyta):

Wniosek.

Sejm wzywa c. k. Rząd o założenie wyższej szkoły górniczej i hutniczej w Krakowie.

Lwów, dnia 18. czerwca 1901.

Wnioskodawca:

Zoll w r.

Paszkowski, Dr. Jordan, Dąbski, Weigel, Z. Tarnowski. Hupka, A. Potocki, Milewski, Scipio, Rotter, Zdzisław Skrzyński, Gorayski, Binder, Męciński, Wodzicki, Adam Skrzyński.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę zniesienie myt krajowych, a porozumiał się z Wydziałami powiatowymi w przedmiocie zniesienia myt powiatowych.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wciągając do współdziałania Wydziały powiatowe, jak długo myta istnieć będą, takowe nie wydzierzawiał w wielkich partyach, ułatwiając w ten sposób dzierżawę obcym kapitalistom, lecz wydzierzawiał (myta pojedynczo, uwzględniając, przedewszystkiem chrześcijańskich dzierżawców.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby prosił o koncesye na myta, wnoszone przez prywatnych właścicieli ściśle badał i dążył do ukrajowienia wszystkich środków przewozowych.

Lwów, dnia 18. czerwca 1901.

Wnioskodawca:

Ks. Stojałowski w r.

Niebyłowiec, Nowakowski, Winniczuk, Krempa, Kramarczyk, Żardecki, Data, Bernadzikowski, Szwed, Potoczek, Warzecha, Milan, Styła. Wójcik, Bojko, Barwiński.

Marszałek. Pierwsze czytanie tych wniosków umieszczę na porządku dziennym najbliższego posiedzenia. Proszę o odczytanie interpelacyj.

Sekretarz p. **Karatnicki** (czyta):

Interpelacyja

do Wysokoho c. k. Prawytelstwa.

Awtonomija hromadska w Hałyczyni, a w osobennosty sprawy rad i zwerchnostyj hromadskych prestawljajut z ohlady na traktowanie jich c. k. włastyjamy politycznymy kolosalnu sumu anomalij i neprawylnostyj, kotri widbywajut' sia na hospodarstwi hromad bezmežnymy szkodamy, dajut' možnist' rozrostu po hromadach korrupcyji i demoralizacyji i skrywljajut i dyskredytujut' samu ideju samo uprawy.

Skriz' po kraju, a w osobennosty w wschidnij jeho połowyni baczymo majže w koždij hromadji systematyczne zanedbuwanie prypysiw zakona i ordynacyji hromadskoji i wypływajuczich z tychže dla c. k. włastyj prawytelstwennych obowjazkiw imenno szczo do rozpysuwanja wyboriw rad hromadskych zaraz po upływi zakonnoho peryodu tychže uradowanja, zatwrdžuwanje wybranych rad i zwerchuostyj i wprowadžuwanje tych w uradowanje, a najbilsze wže szczo do poriszenia wnoszenych protyw wyboriw rad hromadskych rekursiw.

Pid tym pošlidnym wzhladom panujut' u nas widnosny sprawdi bezprimirni. Wneseni protesty zalahajut' ciłymy litamy i pomymo czystennych ustnych i pyśmennych proszeń dotycznich hromad, pomymo wysyłanych do c. k. Namistnyctwa deputacyj ostajut' neporiszenymy, a naślidkom toho jest', szczo w hrodach po kilka i kilkanajciat lit uradujut neprawno dawni rady hromadski a szczo w protiahu tak dawnoho času rady prawylno i przyrodno musiat' buty zdekompletowani, to faktyczno uradujut' po kilka lit i dowsze sami naczalnyky hromad bez uczasty rad i bez kontroli, a tym sposobom samouprawa hromad wyrodžuješ i pereminiaješ w samowilnu awtokratyju wjitiw.

Samowola taja jest tym bilsoju, szczo uradowanie wjitiw dowho poza peryod zakonnyj toleruješ i dopuskaješ u nas włastyjamy prawylno w chosen tych wjitiw, kotri pry wyborach do rady derżawnoji, Sojma i rad powitowych diłajut w koryst' kandydatiw partyji, za kotroju stojit' c. k. prawytelstwo i jeho organy, kotra obstawyna jest' z druhoji strony pryczynoju, szczo koryst' taja zamaniuje mnohych wjitiw do widdania sia na podobni usłuhu.

Toho roda naczalnyky hromadski, osłonieni protekcyjeju, włastyj i majuczy danyj neobmeženno dowhyj peryord do zowsim samowilnoho uradowanja, stajut' po hromadach sprawdisznymy satrapamy i czujuczyš na swoich stanowyskach majže didycznymy panamy, uprawljajut' hromadskym majnom na koryst' swoju i swojich adherentiw, dopuskajut' sia

krywd i zdyrstw na poodynokych członach hromady i wytworjajut po hromadach szyroki huizda korrupcyji i demoralizacyji.

Takym sposobom neprawylne i protywkonne uradowanie c. k. włastyj prawytelstwennych w sprawach hromad, a w osobennosty rukowodzenie sia w tych sprawach motywamy czysto politycznymy pidkopuje straszno u nas ciłu awtonomiju hromadsku i wnosyt' hnyl korrupcyji w zdorowi dosy sfery selastwa i małomiszczajstwa, stanowlaczi bezperezno snowu kraju i suspilnosty.

Pidypsani nawodiat ponyžsze lysze dejaki prymiry z poodynokych powitiw ilustrujuczy newidradnij stan uprawy naszych hromad spowodowanij zhadanymy wyższe pryczynamy:

W powiti bobreckim:

W hromadi Brynci cerkowni perewedeno wybory do rady hromadskoji dnia 29. maja 1897. Protyw tych wyboriw wnesły dejaki człeny hromady protest, kotryj riszenyj zistaw mymo czystennych urgewsiw i proszeń interesowanich czerez c. k. Namistnyctwo doperwa dnia 13. lutoho 1900 r. (cz. 127.898). Riszenie toje doruczone zistało hromadi doperwa 30. hrudnia 1900 potrebuwało otže do podoroży zi Lwowa do poblyžkoho powitu bobreckoho aź odynajciat misiaciw! Riszeniem tym zarjadženo wybory dopowniajuczi dwuch radnych, kotri widbulyš 4. lutoho 1901. Protyw tych wyboriw wnesenij zistaw odnak takož protest i sprawa dosy ne poriszena, a w hromadi uraduje wže rik desiatyj dawna rada zdekompletowana i zowsim bezdilna.

W hromadi Strilyska nowi uraduje rada hromadska wže druhiy rik po nad zakonnyj szestilitnyj peryod i c. k. własty administracyjni mymo wnesenich w tim naprijami proszeń ne chotiat' rozpysaty nowych wyboriw.

W hromadi Dobrowlany uraduje rada hromadska wže kilka lit ponad zakonnyj peryod a piwtora roku ne maje hromada naczalnyka, za kotroho uraduje zastupnyk, czolowik wikowyj i nałohowyj.

Prošby hromady o zarjadženie nowych wyboriw rady i zwerchnosty ostajut bez uspicchu.

W powiti bereżańskim:

W hromadi Hłynna została ukonstytuowana nowowybrana rada hromadska w dny 28. hrudnia 1900 i wybranyj zistaw nowy naczalnyk hromady. Pomymo upływu piwričnoho času ne wzywaje c. k. Starostwo nowoho naczalnyka do prysiahy a uraduje wse dawnyj, kotryj pry wyborach wsich jszow na ruku partyji kandydata polskoho centralnoho komitetu. Zachodyt' obawa szczo toj neprawnyj stan bude uderžanyj aź do nowych wyboriw sojmowych.

W powiwi borszcziwskim:

W hromadi Krywcze horiszne perewedeni zistaly wybory do rady hromadskoj w liti 1900. Protyw tych wyboriw wnesenyj zistaw protest, pomymo uplywu roku dosy ne zalahodzenyj.

W hromadi Krywcze doliszne perewedeni zistaly wybory rady hromadskoj w liti 1900 a po prawosylnosty, aktu wyborczoho przystuplono w padołysti 1900 do wyboru naczalnyka hromady, na kotroho wybrano Iwana Derenowskoho.

Protyw wyborowy seho naczalnyka zistaw wnesenyj rekurs, a koły z nahody seho rekursu buw Iwan Derewnoskyj w c. k. Starostwi w Borszczewi zajawyw jemu komisar tohoż Sarostwa p. Mgłej: „nie będziesz wójtem, bo ty przy prawyborach do parlamentu trzywał z Rusinami, wójtem musi być i dalej dawny wójt Czernecki“. I dijstno wybir Derenowskoho zistaw uneważenyj i zarządzenyj ponowny wybir naczalnyka hromady, pry kotrim zistaw wybranyj naczalnykom ne Czerneckyj, jak seho starostwo bażało, a Mychajło Bojczuk.

Pomymo toho, szczo wybir sej jest' dawno prawosylnym ne wwoodyt' jeha c. k. Starostwo w urjadowanie, a uderżuje pry urjadowanju Czerneckoho a wsi starania i zachody hromady ostajut bez uspicchu.

W hromadi Paniwci perewedeno wybory rady hromadzkoi dnia 28. sierpnia 1899. Protyw tych wyboriw wneseno protest, kotryj dosy ne zistaw poriszenyj. Uriaduje stara rada z zastupnykom wijta (bo sam wijt suspendowanyj) i z welykoju szkodoju dla hromady.

W hromadi Skowiatyni urjaduje rada hromadzka wid roku 1892 z wijtom Procem Szczurom; z 18 radnych jest wże lyszze 10, a 9 zastupnykiw lyszze 4, tak szczo kompletu rady majże nikoły ne można zibraty. Wybory widbuwałyś dnia 20. sicznia 1899 i 16. hrudnia 1899 odnak protyw odnych i druhych wneseno protesty dosy a poślidnyj protest dosy ne poriszenyj. Ślidstwo perewedene w naślidok toho poślidnoho protestu wedene buło c. k. Starostwom odnostononno, bo delegat tohoż c. k. Starostwa peresłuch w lyszze storonnykiw wijta dawnoji rady. Dowho taja prowizoryja widbywajeś na interesach hromady duże szkidlywo. Naczalnyk dawnoji rady, uprawlajuczy sam wsim samowilno, znyszczywasowysko hromadzkie, placy hromadski porozdawaw swoim swojakam, ciłu kasu pożyczkowu rozpożyczzyw miż swoju rodynu, kotra ne spłaczuje ani widsołkiw, ani kapitału — w kasi hromadskij zbiliszajut sia szczoriczni hrubi neobory.

W powiwi buczackim: W Skomorochach urjaduje rada hromadzka z wijtom Teodorom Popowyczem wże wisim lit — starostwo ne rozpysuje wyboriw pomymo czysłennych proseeń hromady o rozpysanie tychże.

W seli najbilszi neporjadky, wijt ne maje nijakoho powažania — a uderżuje jeha starostwo oczewyдно lyszze jako dobre orudje dla perewedenia wyboriw.

W Rusynowi urjaduje rada hromadzka bez wyboriw wże 16 lit i proszenia hromady do starostwa, do Namistnyctwa o rozpysanie wyboriw ostajut bez uspicchu.

W hromadi Smilna widbułyś wybory d. 6. marta 1900 r. Wid wyboriw tych wnesło kilkoch wyborciw — żydiw protest, kotryj dosy ne jest' połahodzenyj, choc deputacya hromady lyczno jeha Eksc. Namistnyka o toje prosyła. W hromadi panuje neład, majełok hromadskij niweczyt sia — a dawnyj naczalnyk urjaduje zowsim samowilno i tiszyt sia wzhladamy powitowych administracyjnych wlastyj.

W powiwi czortkiwskim: W hromadi Biła widbułyś w lypny 1900 wybory do rady hromadskoj, protyw kotrych wneseno dnia 2. sierpnia 1900 protest. Protest sej dosy ne połahodzenyj, choc hromadiane dwa razy wże prosyły w c. k. Namistnyctwi o pryspisenie połahodzenia. W hromadi uważajut' wsi przyczynuju seji prowolołki toj fakt, szczo w nowij radi ne maje buwszyj naczalnyk Andrej Marczak, iduczyj pry kożdych wyborach na roku c. k. Starostwu szans buty wybranyj na nowo naczalnykom i szczo dla toho zwolikajeś riszenie protokołu, szczo win mih buw perewesty prawybory do rady derżawnoji w r. 1900 i nowi wybory do Sojmu.

W powiwi drohobyckim: W Oparach uneważyło c. k. Namistnyctwo wybory, perewedeni dnia 10. lutoho 1898 i zarjadyło nowi wybory, kotri perewedeni zistaly dnia 8. maja 1899. Protyw tych wyboriw wniss arendar miscewyj, tym razem do rady ne wybranyj rekurs, kotryj dosy jest ne połahodzenyj. Człeny hromady prosyły kilkakratno w c. k. Starostwi o pryspisenie połahodzenia, pozajak czerez nepołahodzenie i wytworenu tym sposobom prowizorju zapanuwaw w hromadi rozstrij i welykyj neład tak w administracyji hromady, jak kasy pożyczkowoji i szpichlira hromadskoho — odnak bez uspicchu. Nepołahodzenie rekursu trewaje otże dowsze jak dwa roky.

W hromadi Łużok dolisznyj widbułyś wybory rady hromadskoj w dny 29. sicznia 1900 zowsim legalno. Dawnyj naczalnyk hromady, Wasyl Petryk, postaraw sia o wnesenie protestu protyw tych wyboriw i protest sej mymo czysłennych proseeń hromady, dosy

ne poľahodzenyj. Wasyl Petryk urjaduje z weľykoju szkodoju dla hromady. W hromadi cwyte na weľyku skalu szkidnyctwo na polach — z dawnoji rady nema wže nikoho, bo czľeny jeji w czasty pomerľy, a w czasty zrezygnowaľy, a wjyt urjaduje sam z pysarem bez zasidań i uchwaľ rady. Zapomohu, danu w zbižu dla poterpiwszych wid poweny naczalnyk hromady i pysar rozdiľyly miž sebe i swoich krewnych i popľecznykiw — ne dawszy niczoho najbilsze potrebujućim.

Hromada wysylaľa w tij sprawi deputacyju do c. k. Namistnyctwa, kotra ostaľa bez uspicchu.

W hromadi Uniatyczi zaprotestowano wybir rady hromadskoj i sej protest ľeżyť bľyźko dwa roky uže nepoľahodzenyj.

W powiti doľyńskim: W hromadi Jaworiw widbuľyľ wybory do rady hromadskoj dnia 15. lutoho 1900. Protest protyw tych wyboriw dose ne poľahodzenyj, a dawna rada z swoim naczalnykom urjaduje nedbaľo, w seli panujut najbilszi neporjadky.

W powiti horodeńskim: W misti Horodenka wybrano pered dwoma rokamy radu hromadsku, w skľad kotroji uwijszľy takoz w znaczniejszym czyšli Rusyny. Szczoby nedopuasty toji rady do urjadowania, partyja Źydwiska razem z bar. Romaszkanom czeresz dwa roky dekompletuwaľa zasidania rady, tak szczo nowa rada do urjadowania pryjty ne mohľa. Na try dny pered wyboramy rady derŹawnoji w hrudny 1900 zjichaw do Horodenky prawytelstwennyj komisar i obniaw urjadowanie bez powidomľenia o tim rady tak, szczo tym widniata zistaľa radi moźnist' wnesenia rekursu protyw toho zarjadzenia c. k. Namistnyctwa. Komisar sej, kotromu hromada musyt' pľatyty 10 koron denne dijety i koszta pereprawadenia, urjaduje uže piw roku, pozajak odnak c. k. Namistnyctwo popry uprawu hromady zaderŹaľo szczo jeho pry referati serwitutowim, musit' win bilszu poľowynu swoho času poświaczaty na projizdky i urjadowanie w tych sprawach tak, szczo na uprawu hromady ľysze duże maľo ostaje jemu czasu. Dowha taja i niczym ne opravdana prowizoryja widbywaješ duże nekorystno na interesach hromady, kotri wymahajut' riszuczo, szczo by sprawa rady hromadskoj buľa jak najskorsze poľahodzena.

W powiti husiatyńskim: W hromadi Towsteńkie urjaduje rada hromadska z naczalnykom Iwanom Senjukom szczo wid r. 1893. Rada jest' zdekompletowana, w kasi hromadskij nedobir skonstatowanyj lustratorom powitowym, kotroho naczalnyk hromady mymo ziznania pyśmennoji deklaracyi dosy ne pokryw. Majetok hromadskij marnuješ, w

hromadi zahnidzdyw sia najbilszyj neľad. Czľeny hromady kilka raziw ustno w starostwi i pysemno w c. Namistnyctwi prosyľy o zarjadzenie nowych wyboriw, odnak bezuspisno.

W hromadi Hawryliw weľykyj skinczyw sia czas urjadowania dawnoji rady szczo r. 1897. Nowi wybory perewedeno w r. 1898 w misiacy ľypniu, protyw tych wyboriw wneseno odnak protest, w naślidok kotroho wyboriw unewaźneno. Nowi wybory widbuľyľ w padolysti 1899. Odnak i protyw tych wyboriw wneseno protest, kotryj do teper mymo czyślennyh ustnych proszeń hromady w c. k. Starostwi i pyśmennyh w c. k. Namistnyctwi dosy ne zistaw poľahodzenyj. W naślidok toho dawna rada urjaduje czotyry roky poza zakonnyj swij peryod z wyľykoju szkodoju dla hromady.

W hromadi Kluwynci wybrano radu hromadsku szczo w r. 1891. Rada taja uradowaľa cilyh dewiat' lit, bo aź r. 1900 w ľypny zarjadeno nowi wybory. Protyw tych wyboriw wneseno znów protest, dosy nepoľahodzenyj, w naślidok czoho dawna rada urjaduje uže odynaciatyj rik z weľykoju szkodoju dla hromady.

W powiti jaworiwskim: W hromadi Hruszewyczach urjaduje wid roku 1895 zastupnyk wjita Tymko Bobiak, obniawszy w tim roci uriadowanie po smerty naczalnyka hromady. Urjadowanie jeho jest' do krajnosty bezprawne i nanosyt' weľyczezni szkody hromadi. Tymko Bobiak nedopuskaje rady hromadskoj do nijakoi kontroli, wsi fondy i dochody hromadski, kasu hromadsku i szkilnu wede sam, ne zdajuczy nikomu nijakych rachunkiw, a chocž sut' dwa kasyery, imenowani Wydiľom powitowym, odnak Bobiak derŹyt u sebe wsi kluczi wid kasy, a kasyery musiat' wdowoľytyš ľysze tytuľom. Kary hroszewi i naleŹytosty za szkody poľewi stiahaje win dla sebe i na wľasnu obertaje korist', sprawy o szkody poľewi protiahaje na kilka lit i zbohacuješ kosztom hromady. Prytim widdaješ win naľohowo pijaństwu i buw wže za pijaństwo karanyj sudowo. Se wse uchodyt jemu bezkarno i wľasty powitowi ne dumajut zowsim predpryniaty protywneho zakonnych mir. W hrudny 1900 widbuľyľ nowi wybory, ti odnak zistaľy zaprotestowani — protest dosy neporiszenyj, a Tymko Bobiak urjaduje bezpećno dalsze i w strasznyj sposib nyszczyt' hromadu.

W powiti jarosławskim: W hromadi Dobra widbuľyľ ostatni wybory 14. ćwitnia 1898. Wybrano radu i nowoho wjita Oleksu Ĺepecha. Protyw tych wyboriw wniss dawnyj wjyt Wasyl Źuk protest i sej ne jest' dosy

połahodzenyj, choc hromada wisim raziw jizydła do Starostwa a raz do Namistnytwa prosiaczy o połahodzenie protestu. Urjaduje stara rada, a włastywo sam wijt Wasyl Żuk bez rady, bo radni dawni po czasty uže wymerły a wijt rady sklykuwały ne chce, łysze urjaduje sam z welykoju szkodoju dla hromady.

W powiti kałuskim: W hromadi Nebyłowi widbułyś poślidni wybory rady hromadskyj w łypny 1899 i w timže misiacy wnesenyj zistaw protest protyw tych wyboriw. Dosa mymo upływu dwoch lit protest sej ne połahodzenyj, a w seli panuje welykyj neporjadok, bo zastupnyk wijta z dawnoji rady urjaduje zowsim samowilno i z szkodoju dla hromady.

W hromadi Hrubiwka skinczyw sia peryod urjadowania dawnoj rady z wijtom Mychajłom Sribniakom w r. 1898, pomimo toho zarjadżeno doperwa po upływi dwoch lit, bo až w r. 1900 nowi wybory. Wid tych wyboriw wneseno protest, kotryj dosy ne jest połahodzenyj, a mychajło Sribniak urjaduje dalše. Urjadowanie jeho widbywaješ welykymy škodamy na hromadi. W seli panuje pijaństwo i demoralizacya. W piaty korszmach, jaki za jeho urjadowania powstały w hromadi, widbuwajut sia w nedili i świata w czasi bohosłuzhenia pijatyki i zabawy z tanciamy, na kotrych demoralizuješ mołodiž i w hromadi pid koždym wzhladom panujut najbilszi neporiadky.

W powiti kameneckim: W hromadi Spas urjaduje wže dwanajciatyj rik wijt Franko Banach zawziatyj protywnyk wsiakoho dobra i postupu w hromadi, woroh czytalni „Proświty“ i kramnyci czytalnianoj, iduczuj pry wsich wyborach protyw woli interesu hromady. W r. 1899 widbułyś nowi wybory do rady hromadskoj, a szczo ne wupały po jeho mysły, prote wnis win protyw tych protest, kotryj wže tretyj rik leżył ne połahodzenyj, a se dało Banachowy możnist' perewesty prawybory do rady derżawnoji w r. 1900 i dast' jemu imowirno możnist' protyw woli hromady perewodyty prawybory pry nadchodiaczych wyborach do sojmu.

W hromadi Radechiw widbułyś wybory rady hromadskoj w sierpniu 1900. Protest protyw tych wyboriw szczo dosy ne połahodzenyj, a dawna rada z swoim naczalnykom urjaduje nedbažo i na szkodu hromady.

W hromadi Poławe nepoľahodzenyj rekurs wid poślidnych wyboriw czerez dwa roky.

W hromadi Suszno riwnoż dwa roky wže urjaduje dawna rada ponad peryod wyborczyj, bo czerez takij czas wysyt' nepoľahodzenyj

protest protyw wyboriw rady hromadskoj.

W hromadi Wola koryłowa widbułyś wybory do rady hromadskoj w r. 1896, były odnak w naślidok protestu unewaźneni. Protyw wyboriw druhyj raz w 1897 r. perewedenych wnis dawnyj naczalnyk hromady protest dosy nepoľahodzenyj.

W hromadi Wytkiń nowyj były perewedeni wybory nowoji rady szczo w r. 1899, a choc protyw tych wyboriw ne wneseno zowsim protestu, to pomimo toho rada taja z newidomoji nikomu przyczyny ne zistała ani wwedena w urjadowanie, ani ukonstytuowana.

W hromadi Adamy nastupyo ukonstytuowanie nowoji rady szczo dnia 6. marta 1896. Wybiri toj unewaźnyło c. k. Starostwo z przyczyn formalnych, odnak c. k. Namistnytctwo riszeniem z 29. ćwitnia 1898 cz. 1532 znesło toje riszenie starostwa i weliło sprawu wyboriw tych c. k. Starostwu zaľahodyty merytoryczno.

W naślidok toho c. k. Starostwo w merytorycznim połahodzeniu seji sprawy riszeniem z 12. sicznia 1899 cz. 547 unewaźnyło wybiri łysze dwoch radnych, a w proczim potwertyło wybory. Pomimo odnak czyślennych proszeń hromady c. k. Starostwo ne uwaźaje widpowidnym predpryniaty jaki bud' miry, szczo by uprawu, sprawamy hromadskymy widdaty radi, wybranij w r. 1896.

W hromadi Siłcy beńkowim widbułyś wybory 1. zowtnia 1900. Protyw tych wyboriw wnesenyj zistaw protest, kotryj dosy mymo upływu dewiatty misiaciw ne zistaw — jak diznałyś o tim interesowani — jeczczec c. k. Starostwom c. k. Namistnyczestwu przedłożenij.

W powiti kołomyjskim: W hromadi Debesławci widbułyś w dny 25. czerwnia 1900 wybory do rady hromadskoj, a pozajak ne wybrano pry nych radnym dotepersiznoho dowholitnoho radnoho Szamszuna Ajzenberga, toż wnis tojeż protest, kotryj mymo upływu ciłoho wže roku dosy nepoľahodzenyj, a w hromadi urjaduje dawna rada, a włastywo Szamszun Ajzenberg, kotryj nadaje w tijeż ton i vse radyt' piśła swojeji woli i dla swoho interesu.

W powiti lwiewskim: W hromadi Sknyliń perewedeni zistały wybory do rady hromadskoj w ćwitny 1898, kotri odnak w naślidok protestu unewaźneno. Nowi wybory perewedeno 3. łypnia 1898, odnak i protyw tych wyboriw wnis dawnyj naczalnyk hromady protest, kotryj dosy ne zistaw poriszenij i pomimo upływu trech lit, pomimo proszeń hromady, wnoszenych w c. k. Starostwo i

Namistnycestwo urjaduje dawnyj naczalnyk, kotryj pry wsich wyborach ide na ruku c. k. Starostwu.

W powiti nadwirniańskim: W hromadi Wołosiw widbułyś wybory 12. hrudnia 1899. Chocz wybory ti perewedeni zistały zowsim prawylno, to prychylnyky dawnoho wijta Mychajła Bagajluka wnesły protyw tychże zowsim bezosnownyj protest, kotryj dosy ne zistaw szcze poriszenyj. Protest sej wnesły ony dla toho, pozajak baczyły, szczo Bagajluk ne wyjde bilże z nowoj rady naczalnykom, a prowoloka w jeho poriszeniu prypysujeś zalalno tendencyi, szczo Bagajluk mih urjadowaty pry prawyborach do rady derżawnoj w r. 1900 i pry nadchodiaczych wyborach sojmowych. Hromada urguwała kilka raziw skorsze poľahodzenie seho protestu. W maju 1900 peresłuchaw sekretar c. k. Starostwa Hammer świdkiw na zmist protestu, a w perszij połowymi marta 1901 tojże c. k. sekretar zapowiw hromadi, czerez zastupnyka wijta Jakowa Fediuka, szczo dnia 13. marta 1901. widbudut' sia nowi wybory. Dnia 13. marta 1901. prybuw dijstno do Wołosowa sekretar starostwa Hammer, odnak skłykaw do sebe łysze kilka osib, małeńki kruzok prychylnykiw wijta. Hromadu zibrawszu sia czyslenno o hod. 9. rano na wybory, widprawłeno z wijtowskoji chaty z tym, szczo wybory budut' o hod. 2. po połudny. Po połudny zajawyw odnak sekretar starostwa, szczo wyboriw zowsim ne bude i widjichaw. Po tim zahadkowim intermezzo sprawa spoczywaje dalsze, protest protiwy wyboriw z 12. hrudnia 1899 wnesenyj dosy nepoľahodzenyj i urjaduje dalsze rada dawna a włastywo sam Mychajło Bagajluk bez rady. Zasidań rady ne skłykuje win z zasady, a budżet i wsi riszenia uchwaluje sam z pysarom, kotryj pidpysuje ne znajucznych o niczim i neuczastwujucznych radnych. W hromadi szryt' sia straszna nemoralnist' i szkidnyctwo na własnosti poľewij i lisnij zowsim bezkarno. Wijt pozwoływ kolonistam mazurskym zaoraty dorohu „na kopolach“ duże waźnu dla wsich selan. Słowom — w hromadi procwytaje powna anarchia.

W powiti peremyskim: W hromadi Boľestraszyczci buły wybory do rady hromadskoj w marti 1899. Wnesenyj protyw tych wyboriw protest zistaw doperwa po dwóch litach t. j. w marti 1901 w toj sposib poľahodzenyj, szczo zarjadżeno dopowniajucznyj wybir odnoho człena. Odnak protyw toho wyboru wnis naczalnyk dawnoji rady Teodor Dmytrasz znow protest, kotryj dosy ne jest poľahodzenyj i takim sposobom rada ne może ukonstytuowatyś i w naślidok seho Teodor Dmytrasz urjaduje znow dalsze z wełykoju szkodoju dla hromady, bo buduczny naczalny-

kom hromady uże 15. lit, jeszcze ani razu ne predkładow hromadi rachunki i ne dopuskaje rady do nijakoji nad soboju kontroli. Dijeś se oczewydno łysze dla toho, szczo Teodor Dmytrasz ide vse pry wyborach protyw woli hromady i dla toho dano jemu możnist perewodyty prawybory do rady derżawnoj w r. 1900 jak takož nadchodiaczi wybory do sojmu.

W hromadi Wyszatyczci widbułyś wybory rady hromadskoj 17. maja 1898, zistały odnak c. k. Namistnyctwom unewaźneni. Dnia 11. hrudnia 1899 widbułyś znow wybory, no protyw tychże wnesenyj zistaw protest, do seji pory ne poľahodzenyj.

W powiti pidhajeckim: W hromadi Bożykiw widbułyś wybory rady hromadskoj w łypny 1899, a koły tijiż w naślidok protestu zistały unewaźneni, widbułyś ponowni wybory w hrudny 1899. Protyw tych wyboriw wneseno protest, kotryj wże czerez piwtora roku ľeżył neporiszenyj. W naślidok toho panuje w seli powna auarchija i neporjadky w najbilszym stepeny.

W powiti rawskim: W hromadi Hrebenne widbułyś wybory do rady hromadskoj w r. 1899. Pozajak do rady ne uwijszow dawnyj naczalnyk Andrach Pańczak, dla toho wnis protyw tych wyboriw protest, kotryj wże tretyj rik ľeżył ne poľahodzenyj, a dawnyj wijt urjaduje dalsze, dopuskajucznyj wełykich nadużył w nekoryst hromady.

W powiti rohatyńskim: W hromadi Bowsziw widbułyś wybory do rady hromadskoj w dny 22. lutoho 1900 perewedeni c. k. komisarem starostwa Albertom. Protyw tych wyboriw wnesły człeny hromady protest z przyczyny neprawylnostyj, jakych dopustyw sia pry perewedenju jich c. k. komisar Albert.

Sprawdżowanie zamitiw w protesti protyw urjadowania p. Alberta pidnesenych poruczylu c. k. Starostwo własno p. Albertowu — suprotyw czoho, oczewydno, protest zistaw widkynenyj. Hromada wnesła żalobu do c. k. Trybunału administracyjnoho.

W powiti sokalskim: W hromadi Nynewyczi rozwjazana zistała rada hromadska łysze dla toji przyczyny, pozajak naczalnyk hromady Iwan Społytakewycz ne chotiw pry wyborach ity piśla woli c. k. Starostwa. W wedenyj starostwom jako uprawytel hromady Semko Warenycia urjaduje wże druhyj rik protywkakonno i Starostwo ne dumaje rozpyraty nowoho wyboru rady.

W powiti śniatyńskim: W hromadi Pidwysokie widbułyś wybory do rady hromadskoj dnia 29. i 30. ćwitnia 1900. Po upływi 8. dniw po tych wyborach udałaś deputacyja hromady do c. k. Starostwa w sprawie wyzna-

czenia wyboru zwerchnosty hromadskoji, szczyby perešwidczytyš, czy wibir jest prawosylnyj i czy protyw neho ne jest wnesenyj protest. C. k. Starosta skonstatuwaw, szczo protestu nema, pomymo toho odnak dowidałaš w koratkim czasi hromada, szczo protest wnesenyj zistaw prosto do Namiestnyctwa i chocz takyj sposob wnesenia jest protywnyj ustawi i protest wid razu widkynenyj buty powynen pomymo toho powzderžanyj zistaw wybir zwerchnosty hromadskoji — protest dosy ne zistaw połałodženyj i dosy urjaduje dawna rada.

W powiti stanisławiwskim: W hromadi Krymydiw perewedeni zistały wybory w dny 28. marta 1899. Protyw tych wyboriw zistaw wnesenyj protest dosy szcze ne poriszenyj, mymo czastych urgensiw i mymo toho, szczo w r. 1900 pošoł Dr. Okunewskij w sojni na potrebu połałodženia seji sprawy wkazuwaw. W hromadi urjaduje stara rada, pid kotroj uprawoju szyryt sia pijatyka, kradiž i demoralizacyja.

W hromadi Wowczyneć perewedeni zistały wybory rady hromadskoji dnia 4. łypnia 1899. Pomymo toho, szczo były ony perewedeni zowsim legalno, wneseno protyw nych protest, kotryj wysyt wže dwa roky nepołałodženyj i urjaduje stara rada zowsim zdekompłetowana.

Hromada udawałaš kilka raziw do Starostwa, a pid dnem 24. weresnia 1900 wnesła pyšmenne proszenie do c. k. Namiestnyctwa, ale bez uspiczu.

W hromadi Hanusiwci były perewedeni wybory w hrudny 1899. Dawnyj hromadskij naczalnyk wnis protyw tych wyboriw protest, kotryj dosy ne jest szcze poriszenyj, choc zistaw c. k. Namiestnyctwu predloženyj szcze w marti 1900.

W powiti staro-sambirskim: W hromadi Stribyczi widbuły wybory do rady hromadskoji szcze w lutim 1899. Doperwa po upływi szesty misiaciw, a imenno w dny 4. serpnia 1899. perewedenyj zistaw w prysutnosty prawytelstwennoho komisarja wybir naczalnyka hromady, kotryj wybir zistaw odnak bez najmniejszoi pryczyny unewažnenyj. Dnia 31. marta 1900 widbuw sia nanowo: wybir naczalnyka hromady w prysutnosty c. k. konceptowoho praktykanta Dawksza, kotryj prybuwszy na toj wybir, zajawyw czlenam rady, szczo badžaniem starosty jest, szczo ony wybrały na nowo dawnoho wijta Wasyla Stepana, powilne orudije Starostwa pry wsich wyborach. Mymo toji krajno nezakonnoji agitacyji urjadnyka rada wybrała inszoho naczalnyka, kotryj mymo upływu 15 misiaciw ne zistaw szcze czerez Starostwo zaprysiaženyj i ne może obniaty urjadowania.

W powiti towmackim: W hromadi Petriłiw widbuły wybory do rady hromadskoji 12. weresnia 1898. Jak nebud' ti wybory stałyš prawosylnymi, bo na ruki naczalnyka hromady ne wneseno do 8 dniw nijakoho protestu, a na ruki starostwa wneseno protest i ne wlastywo i za pizno, bo až czotyrnadjciatoho dnia i sej protest powynen buw a limine widkynenyj buty — to odnak protest sej predložyło Starostwo c. k. Namiestnyctwu i protest sej dosy, neriszenyj, pomymo szczo hromada wysyłała ukysnu deputacyju do c. k. Namiestnyctwa. W hromadi urjaduje stara, nekompletna rada wže desiatyj rik z najbilszoiu szkodoju dla hromady, bo zniszczyła szpychlir hromadskij i kasu poryczkowu.

W hromadi Pšenycznyky urjaduje dawna rada hromadska szcze wid r. 1886 t. j. pownych piatnajciat lit.

Wprawdi były wybory w r. 1893 i 1898, ale persi unewažneno, a druhi zaprotestowano, a protest dosy ne poriszenyj. Miž tym w seli urjadujut wže prowizoryczni wijty, dawni radni dawno powymyrały, a wijty sobi pokłykujut nowych radnych bez wyboru, w seli panuje prawdywa anarchija. Podatky, zbyrani poperednymy litamy w hromadi, popopadały i hromadiane musiły jich druhyj raz składaty, propały takož hroszi, złożeni na szkilnu konkurencyju, szarwarki dorohowi ne widrobłeni, hromada zniszczena materyalno i moralno.

W hromadi Pidpeczary widbuły wybory do rady hromadskoji szcze r. 1898, a wnesenyj protyw nych dawnym naczalnykom hromady protest dosy ne riszenyj — i wsi załoby i proszenia hromady w Starostwi, Namiestnictwi a nawit Ministerstwi spraw wnutrennych ostajut' bez uspiczu.

W powiti ternopilskim: W hromadi Nastasiw widbuły wybory rady hromadskoji dnia 3. ćwitnia 1900. Protyw tych wyboriw zistaw wnesenyj protest, kotryj pomymo upływu biłsze jak ciło riczneho času ne zistaw połałodženyj. Hromada wysyłała deputacyju do Namiestnyctwa, kotra odnak ostała bez uspiczu. — Urjaduje otže dalsze dawna rada z dawnym naczelnykom hromady, kotryj w seli znosyt najbilszi neporjadky, odnak w Starostwi maje popertie, pozajak pidczas wsich prawyboriw ide protyw interesiw hromady. Zawdiaky tomu może win urjaduwaty dalsze, mił perewesty prawybory w r. 1900 pry wyborach do rady deržawnoji i bude mił perewesty tijiž prawybory pry nadchodiaczych wyborach sojmowych.

W powiti żowkiwskim:

W hromadi Nowe Seło urjaduje wže wisimnajciat lit jako naczalnyk Andrej Dmuhowskij, prawdywyj wroh hromady, diłajučyj wse protyw jeji interesiw i iduczyj pry

wyborach protyw woli hromady. W hrudny 1899 widbuły wybory do rady hromadskoj i wupały protyw intencyj Dmuchowskoho, kotryj wniesł protyw nych protest. Dnia 12. lutoho 1900 zarządżeno nowi wybory. Hromada wybrała znow tych samych radnych, odnak wże po zamkneniu wyboriw wjrt razem z pysarem samowilno pereminyw rezultat jich, włożywszy misto wybranoho radnoho Iwana Jurkowa newybranoho Iwana Henryka i na druhyj deń ohołosyw, szczo toj Iwan Henryk zistaw wybranyj. Hromada wnesła protyw toho wyboru protest i wysłała delegatiw do starostwa prosyty o asystencyju starostwa pry nowych wyborach. Starostwo welilo złożyty koszta komisiji kotri hromada złożyła odnak doperwa po czotyrych misiaciach poklykano z hromady ludyj do Starostwa na ślidstwo w sprawie perewedenia wyboriw popередnych. Wjrt Dmuchowskyj, na kotroho ruki pryjšły wizwania, ne doruczyw ich nikomu, łyszy zibraw sobi horstku swoich pryjateliw i pojichaw z nymy do Starostwa i c. k. Starosta obiciaw jim, szczo bude wyznaczenyj nowyj termin do peresłuchania świdkiw i szczo wizwanie oderżat' ony wże czerez posterunek žandarmeryji. Świdky wykryły nadużytia wjrt pry popередnych wyborach, w naślidok czoho starosta zajawyw jim, szczo budut' w tretyj raz wybory w hromadi, i szczo na ti wybory wyszłe win z Starostwa urjadnyka na koszt wjrt. Wybory widbuły 16. hrudnia 1900, odnak starostwo ne wysłało delegata a wjrt Dmuchowskij napysaw przed tym kartky na radnych samych swoich storonykiw i poroczysław jich swojimy swojakamy miż pewne czysło uprawnenych do hołosowania, a koły hromada zibrałaś na wybory zaboronyw hołosuwaty ustno i pryjmywszy łysze ti przyhotowani kartky zamknuw wybory. Protyw seho wyboru wnesła hromada protest dosy ne połączodženýj, a wjrt Dmuchowskyj urjaduje dalsze, hotowlaczyś dawnoju systemoju perewesty prawybyory pry nadchodiacych wyborach do Sojmu.

W powiti stryjskim:

W hromadi Chromohorb mały widbuły wybory nowoji rady hromadskoj dnia 22. maja 1901. Pozajak dawnomu naczalnykow hromady Stanisławowy Kłodnickomu, kotryj wjrtuje wże lit 20 i hołosyt jawno, szczo bude urjadowaty do smerty, załażało na tim, szczo by win z dawnoju radoju uderzaw sia pry uprawi hromady, dlatoho zowsim ne ohołosyw wyboriw, a sklykaw łysze dawnu radu w czyśli 10. członiw i dwoch swoich swojakiw i tych 12 ludyj uchwałyło ne perewodyty wyboriw, a łysze uderżaty dawnu radu i na dalszyj peryod urjadowania — dotyczna rezulucyja wysłana zistała 23. maja 1901 do c. k. Starostwa w Stryju.

Człeny hromady dowidawszyś słuczajno o tim, szczo stałoś — wnesły w czasi protest do ruk naczalnyka, zachodyt odnak sumniw, czy Stanisław Kłodnickyj przedłożył jeho c. k. Namistuyctwu, wzhladno, czy prezentatu dast, z toho dnia, w kotrim zistaw protest jemu doruczenyj.

W hromadi Lutinci predstavljajut widnosyny uprawy hromodzkoji prawdywe autonomiczne kuriozum. Do oseny 1897 urjadowała tam rada hromadska z naczalnykom Benedyktom Kruszelnickym, kotryj wid dawnych lit zajmaw sej urjad i panuwaw w hromadi zowsim autokratyczno dopuskajuczyś krajnych malwerzacyj. W oseny 1897 zistaw Benedykt Kruszelnickyj zasudženýj c. k. Sdom okružnym w Stryju za złočzyn oszukaństwa, w naślidok czoho widniało jemu urjad naczalnyka hromady — a kromi toho zasudženýj zistaw win na zwrot hromadi spronewirenyh hroszyj 400 złr. Urjad jeho obniaw zastupnyk Petro Sadłowskyj. Na weśni 1898 perewedeni zistały nowi wybory, protyw tych wnesenyj zistaw odnak protest, w naślidok kotroho ti wybory zistały uneważneni. Nastupyły znow nowi wybory, pry kotrych wybrano nowu radu, a koły protestu ne wneseno, rada taja ukonstytuowałaś, wybrajuczy naczalnykom Nykołu Hołowatoho. I tut stałoś dywne dywo. Czerez try roky ne zaprysiaħło c. k. Starostwo wybranoho wjrt i ne wweło w urjadowanie prawosylno wybranoji rady i vse szczo urjaduje dawna rada z czasiw Benedykta Kruszelnickoho pid uprawoju zastupnyka Sadłowskoho a szczo z toji dawnoji rady 7 radnych umerło, a żyje łysze 5 otže taja dawna rada urjaduje z 5 członamy — znaczyt szczo ciłe jeji urjadowanie wid trech lit jest ne waźne i wsi jeji riszenia i zarządżenia neważni.

W hromadi Diduszyci Welyki widbuły wybory do rady hromadskoj dnia 27. ćwitnia 1900. Protyw tych wyboriw wnesenyj zistaw protest, kotryj poriszenyj zistaw doperwa po upływi ciłoho roku tak, szczo nowi wybory widbułyś doperwa 5. maja 1901. Protyw tych wyboriw zistaw odnak wnesenyj znow protest, w naślidok czoho urjaduje dalsze dawna rada, a w hromadi panujut welyki neporjadky, kradiży, pijatyka, niczni napady, demoralizacyja mołodziy.

W hromadi Manastyreć buw czerez poperednij peryod naczalnykom Wasyl Tuczapskyj. W czasi swoho urjadowania dopuskau sia win welykych nadużytyw w nekoryst hromady tak, szczo po skinczeniu urjadowania hromada musila jemu wytoczyty proces sudowyj o zwrot neprawno zaderżanych hroszyj, kotrych dosy w ciłosty hromadi ne zwernuw. Z pryczyny tych nadużytyw i ciłoho

swoho zachowania sia w hromadi zistaw Wasyl Tuczapskij w ciłyj hromadi znenawydzenyj i ciła hromada rada buła pozbutyś, jeho krajno nekorektnoho urjadowania. Pry nowych wyborach wybranij zistaw naczalnykoin hromady Wasyl Kliszczun, kotromu Wydił powitowyj daw prykaz postiahaty wsi załehłosty hromadski a w osobennosty załehłosty wid Wasyla Tuczapskoho należaczi sia. Pozajak Wasyl Kliszczun toho ne zdiław — postawyw Wydił powitowyj wnesenie na jeho suspendowanie, a to hołowno z pryczyny nestiahniena załehłostyj wid Wasyla Tuczapskoho, a riwnoczesno riszyw wizwaty Wasyla Tuczapskoho do zwernienia załehłostyj. C. k. Starostwo zasuspendowało dijstno Wasyla Kliszczuna — a wedenie urjadu naczalnyka hromady poruczyló z pomynieniem zastupnyka i assesoriw nikomu jinszomu, a łysze samomu Wasylewy Tuczapskomy !!! i sej czas wysłało żandarmiów, kotri urjadowanie Wasylewy Kliszczunowy widobrały — a Wasyla Tuczapskoho sered formalnoho ostowpinia ciłoji hromady z tryjumfom w urjadowanie wprowadyły. Wasyl Tuczapskij proklamuje sebe teper — ne bez racyji — wjtom dożywotnym.

W hromadi Hrebeniw widbułyś wybory do rady hromadskoj w r. 1898. Protyw tych wyboriw wnesenij zistaw protest, kotryj czetwertyj wże rik jest nepołałodzenyj — a tymczasom pid uprawoju dawnoji rady marujeś ne łysz dwyżyme, ałe i nedwyżyme majno hromadskie, kotre zawłaszczujut i neprawno używajut treti osoby a hromada, kotra jako stacyja klimatyczna mała wsiaki usłowija rozwoju — ne wychodył z deficytiw.

W hromadi Stynawa wyżna zasuspendowanyj zistaw szcze w padołysti 1900 naczalnyk hromady Stefan Hawrylak. Prowynoju jeho, dla kotroji nastupyla suspencyja, buło toje, szczo domahaw sia, szczo by whromadi rozpoczaly roboty regulacyjni za zapomohowi hroszi, na kotru cil hromada z poruczzenia Wydiłu powitowoho kilkasot fir riszcza zwezła i kilkasot robotnikiw przyhotowyla — a roboty ti uzderżowani buły až do wyboriw i postawłeni wyrażno delegatom powitowym w zawysymist wid toho, jak hromada pry wyborach hołosowaty bude.

Rekurs protyw toji suspencyji szcze w padołysti 1900 wnesenij, dosy ne zistaw połałodzenyj.

W hromadi Tuchla buły wybory do rady hromadskoj szcze w r. 1895. W naślidok wnesenoho protestu zistaly ty wybory uneważnieni, a rozpysani nowi wybory na 3. padołysta 1897. No i ty wybory, choc widbuwałyś w asystencyji c. k. komisara Starostwa

— perewedeni buły z raziaczymy naruszniamy zakona (prym. prynymano bez opozyciji c. k. komisarya protyw postanow §. 4. ord. wyb. hołosy w II. koli za pewnomoczijamy) i dlatoho wnesły czleuy hromady protyw tych wyboriw protest, kotryj dosy ne zistaw szcze połałodzenyj pomymo upływu błyżko czotyrch lit.

W powiti turczańskim: W hromadi Zimna widbułyś poślidni wybory do rady hromadskoj 5. padołyste 1894 pry kotrych wybrano nowu radu, a rada wybrała naczalnykom Trofyma Onyszka.

Sej naczalnyk zistaw odnak wże w r. 1894 usunenij za spronewirenie hroszuj hromadzkyh i wid toho času ne buło wże wyboru nowoho naczalnyka, a łysze urjaduje wże piat lit zastupeć wjta Hryć Wyszeńskij, czołowik nałohowyj, dopuskajuczij sia czysłennych małwerzaczij na szkodę hromady i jeho majna.

Chocz peryod urjadowania dawnoji rady skinczyw sia w padołysti 1900, to odnak dosy ne ma szcze wyboriw nowoji rady i Wyszeńskij nyszczyt hromadu dalsze.

W powiti zbaraskim: W społucznych hromadach Huszczanka Łoziwka i Obodiwka uryaduje wże wisim lit dawna rada pid prowadom Łucia Hapija, zastupnyka wjta.

Naczalnyk hromady Zajaczkiwskij zasuspendowanyj wid dwóch lit, choc rada powitowa w Zbaraży szcze na weśni r. 1899 perekonawszyś o nestijnosty roblenych jemu zakydiw wnesła w c. k. Starostwo na zniesenie suspencyji i choc c. k. Starosta racyju toho wnesenia uznaw i kilka raziw wże delegatom hromady zniesenie suspencyciji pryrik — W dniach 30 i 31 sicznia 1900 widbułyś wybory do nowoji rady hromadzkjoj w prysutnosty komisarya starostwa — pozajak odnak graf. Tyszkiewicz, kotryj staraw sia o wybir do rady, wybranyj ne zistaw, wniss win protest protyw tych wyboriw. Na sej protest ne oderżała hromada nijakoho riszenia, bez riszenia odnak rozpysano nowi wybory na 4. wereśnia 1900. Ti wybory widbułyś, gr. Tyszkiewicz ne wnijszow znów do rady i znów wniss protest, kotryj dosy ne połałodzenyj.

Urjaduje odže vse rada dawna wże rik ośmyj, a na jeji czoli stojit zowsim bezprawno i bezpidstawno Łuć Hapij, faworyt c. k. Starosty zbaraskoho.

W powiti zołoczkiwskim: W hromadi Strutyn perewedeni wybory rady hromadskoj szcze 12. sicznia 1898, pry kotrych odnak ne zistaw wybranyj buwszuj 14-litnyj naczalnyk hromady Ilko Romanyszyn, kotryj tisztyw sia

osobliwszymy wzhladamy c. k. Starosty zołozkiwskoho. Protyw tych wyboriw wnis tojže Ilko Romanyszyn zowsim bezosownyj protest, kotryj dosy ne jest szcze poľahodženýj.

W hromadi Pľubiw widbulýs wybory rady hromadskoji w marti 1898 — protest wnis dawnyj naczalnyk až po wybori zwerchnosty hromadskoji i dawno po uplywi 8-dnewoho reczynćia — a choc sej protest a limine widkynuty należało — mymo toho derżało jeho c. k. Namistnytctwo try roky nepoľahodženým i až w r. 1901 poľahodyło w toj sposib, szczo po uplywi zakonnoho reczynćia wnesenyj protest uwzhladnyło, wybory znesło i nowi rozpysało.

W hromadi Zaszkiw nowowybrana w r. 1900 rada hromadska ukonstytuowałaš dnia 24. žowtnia 1900, wybrawszy Ihju Hawryłowa swoim naczalnykom. C. k. Starostwo ne chce odnak jeho zaprysiahnuty i dosy ne može win obniaty urjadowania, a nawit zajawyw c. k. Starosta deputacyji hromady, jaka u neho try razy jawlašaš, szczo ne potwerdyt' seho wyboru dla toho, to hromada powynna buła wybraty dawnoho naczalnyka, kotryj tiszyw sia osobliwszymy wzhladamy c. k. Starosty.

W powiti Źowkiwskim: W misti Źowkwi widbulýs wybory poľowyny czeńiw rady hromadskoji szcze 2. marta 1898 pisha unewaźnena poperednych wyboriw z 13. lypnia 1896. Protest, wnesenyj protyw wyboriw z 2. marta 1898, dosy szcze ne poľahodženýj, a urjaduje rada, wybrana szcze w r. 1889 t. j. uriaduje wže ciľych 12. lit.

W hromadi Łypyna widbulýs wybory rady hromadskoji szcze w marti 1899. Protyw tych wyboriw wnis dawnyj naczalnyk hromady zowsim bezosownyj protest, kotryj dosy ne zistaw poriszenyj i dawnyj naczalnyk urjaduje dalsze.

W powiti Źydacziwskim: W hromadi Sulatyczi widbulýs wybory do rady hromadskoji dnia 9. Źowtnia 1900. Protyw tych wyboriw wnesenyj zistaw protest dosy mymo uplywu wisim misiaciw neporiszenyj.

W hromadi Źyrawa widbulýs wybory do rady hromadskoji dnia 21. czerwnia 1900. Protyw tych wyboriw wnesenyj zistaw protest dosy mymo uplywu ciľoho roku ne poriszenyj.

W powiti Drohobyckim: W hromadi Stebnyk perewedeni zistały wybory do rady hromadskoji w hrudny 1890. Wybory ti zistały unewaźneni 1894 i w timž: roci pereweweni nowi wybory. Ti wybory zistały znow zaprotestowani i doperwa w r. 1898 prystupyla rada do wyboru nowoji zwerchnosty. Protyw wyboru naczalnyka hromady wnesen-

nyj zistaw protest w našlidok czoho rada w r. 1893 wybrana do seji pory ukonstytuowatyš ne može i uriaduje rada, wybrana jeszcze w r. 1887 nekompletna, bo z 18 radnych 8 wmerło, oden zložyw mandat a 2 w našlidok karnoho zasudu mandat stratyło, tak, szczo wsich radnych teper jest useho 7!

W horodeńskim powiti: W Źywaczewi mynaje w oseny wže 4-tyj rik, jak skinczyla sia kadencyja urjadujuczoj rady. hromadskoji. Poneže c. k. Starostwo Horodeńskie potrebuje do wsiakych wyboriw tamocznoho wija Jaskuľowskoho, zarjadyło až w našlidok rižnych urgensiw wyłozenie lyst wyborczych až w marti s. r., ałe do teper jeszcze wybory ne rozpysani.

Tak samo w Serafyńciach i w Sokyrczyni, hde Starostwo mymo wsiakych prošb ne dopuskaje do uriadowania nowu zwerchnist hromadsku.

W powiti husiatyńskim: W hromadi Suchostaw urjaduje wže lit 10. otže 4 roky ponad peryod zakonnyj dawna rada z naczalnykom Stachom Wołoszynom. Naczalnyk sej dopuskaješ czysłennych malwersacyj, a proszenia hromady o zarjadenie nowych wyboriw ostajut sia bez uspicu.

W powiti jaworiwskim: W hromadi Czoľhynia urjaduje rada, wybrana jeszcze w r. 1890. Wprawdi w r. 1900 wybrana zistała nowa rada, odnak c. k. Starostwo ne chce dosy zarjadyty wyboru nowoi zwerchnosty hromadskoji.

W hromadi Berdychiw uriaduje rada hromadska 3 roky wže poza zakonnyj peryod, a proszenia o zariadenie nowych wyboriw sut' bez uspiszni.

W powiti Rohatyńskim: W hromadach Turiw, Pidhorodie, Werbytiwci i Rohatyn ne ukonstytuowani rady hromadski wže wid kilkoch lit dla toho pozajak rekursy protyw wyboru naczalnyka hromady, wneseni ne zistały dosy poriszeni.

W powiti Terebowelskim: W hromadi Ostrowec widbulýs wybory rady hromadskoji w ewitny 1897. Protyw tych wyboriw wnis buwšyj naczalnyk hromadskij protest, w našlidok kotroho widbulýs druhi wybory w marti 1898 r. Protyw tych wyboriw wnis toj sam naczalnyk protest, w našlidok kotroho widbulýs treti wybory pry kińcy maja 1899. Odnak i protyw tych wyboriw wneseno protest, w našlidok kotroho widbulýs 4-ti wybory w ewitny 1900. I ti wybory odnak zistały czerez tych tamych ludyj zaprotestowani i dosy nema riszenia protestu.

Sut' to łyszeń neczysłenni z poodynkych powitiw dorywoczno wziati primiry, wy-

kazujuci, jak traktujut sia u nas sprawy wyboriw rad i zwerchnostej hromadskych c. k. włastiami prawytelstwennymy.

Pozajak sposib traktowania tych dla kraju perworjadnoji wahy spraw jest systematycznyj i staw w naszym kraju wże formalnym zwyczajem, pozajak także traktowanie tych spraw ne łysz jest wopijuczym naruszeniem zakoniw, ale wyrodyło wże w mnohych hromadach naszoho kraju žereła strasznoi demoralizacyji i korupcyji, zatrojuczuci najyznennijšzi soky organizmu krajewoho i pidrywajuczuci sami osnowy kraju, dlatoho zapytujut pidpysani:

Czy schocze wże raz c. k. Prawytelstwo krajewe zabraty sia po prawdi do zakonnoho i skoroho poľahodźowania wsich powysszych i skoroho praw dotycnych wyboriw rad hromadskych?

Czy wplyne wże raz c. k. Prawytelstwo krajewe na pidwładni sobi Starostwa, szczyby tijiž perestały nadużywaty wyboriw rad hromadskych dla swoich postoronnych ciěj?

Szczo dumaje c. k. Pwhtelstwo krajewe predprijaty na buduczniš, szczyb protesty protyw wyboriw rad, a wzhledno zwerchnostej hromadskych ne zalahały u c. k. włastej administracyjnych rokamy a tymczasom w w nezakonnim wiadowanju uderžywałoš naczalstwo hromadske łysz dla toho, bo ony choť czasto naskriž skorrumpowani, potrični suť c. k. Starostam do wyboriw sojmowych abo parlamentarnych?

Interpelant:
Dr. Eugen Oleśnickyj.

Dr. Okuniewskyj, Hamorak, Źardecki, Dr. Bernadzikowski, Dr. Sawczak, Warzecha, Barwiński, Data, Kramarczyk, Wynnyczuk, Nowakowski, Karatnickyj, Nebyłoweć, Ostapczuk, Ocłrymowycz.

Sekretarz p. Karatnicki (czyta):

Interpelacyja
do Pana Komisarja prawytelstwennoho.

Pidpysani zapytujut:

Na jakij pidstawi stiahaje c. k. Urjad podatkowyj w Horodenci i Obertyni wid kontrjbuentiw dodatok powitowyj, koły Horodeńska Rada powitowa, do teper budžetu powitowoho na rik 1901 legalno jeszcz ne uchwałała i uchwała 12 reprezentantiw obšzariw dwirskich taj mist z pomynieniem reprezentantiw hromad uznaw Wydił krajewyj za neważnu?

Interpelujuczij:
Dr. Okuniewskyj.

Oleśnyckyj, Hamorak, Źardecki, Bernadzikowski, Warzecha, Data, Kramarczyk, Barwiński, Karatnyckyj, Ostapczuk, Nowakowski, Potoczek, Dr. Sawczak, Wynnyczuk, Wachnianyn.

Marszałek. Interpelacye te odstapię p. komisarzowi rządowemu. Proszę o rezultat wyboru członków Rady nadzorczej Banku krajowego.

Sprawozdawca p. Ochrymowicz. Wynik wyboru członków do Rady nadzorczej Banku krajowego przedstawia się następująco: Głosujących było 92, absolutna większość 47 głosów; otrzymali: Dr. Stefan Fedak 92 głosów, p. Stanisław Jędrzejowicz 92 głosów, p. Karol hr. Scipio 67 głosów, p. Stojałowski 1 głos. Wynik wyboru zastępców członków Rady nadzorczej: głosujących 91, absolutna większość 46 głosów, otrzymali Dr. August Łoziński 91 głosów, Juliusz Mikolaš 91 głosów.

Marszałek. Członkami Rady nadzorczej Banku krajowego zostali przeto wybrani pp. Dr. Stefan Fedak, Stanisław Jędrzejowicz i Karol hr. Scipio, zastępcami zaś członków pp. Dr. August Łoziński i Juliusz Mikolaš.

Urlopów udzieliłem p. ks. Sanguszce na 8 dni, rektorowi p. Jakubowskiemu na 7 dni; nadto p. Mikołaj Torosiewicz z powodu słałości prosi o urlop do końca sesyi. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto jest za udzieleniem urlopu p. Torosiewiczowi, zechce rękę podnieść. (Większość.) Urlop jest udzielony. Na teper porządek dzienny wyczerpano. Proszę, ażeby komisyje: petycyjna, podatkowa i sanitarna, zechciały się ukonstytuować, petycyjna w sali I, podatkowa w sali II., a sanitarna w sali III.

P. Jordan. Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Jordan.

P. Jordan. Podaję do wiadomości, że komisya sanitarna już się ukonstytuowała, wybierając mnie przewodniczącym, p. hr. Gołuchowskiego zastępcą przewodniczącego a p. Jaklińskiego sekretarzem.

Marszałek. Ogłaszam przeto, że komisya sanitarna ukonstytuowała się, wybierając przewodniczącym p. Jordana, zastępcą przewodniczącego p. Gołuchowskiego, sekretarzem p. Jaklińskiego.

Wobec tego pozostaje jeszcz do ukonstytuowania komisya petycyjna w sali I. i komisya podatkowa w sali II.

Zarazem usilnie upraszam, ażeby wszystkie komisye zechciały rozpocząć swe prace bezwłocznie i wnieść swe sprawozdanie na porządek dzienny najbliższego posiedzenia. Następne posiedzenie będzie w piątek dnia 21. b. m. o godz. 10. rano. Żeby nie było żadnego nieporozumienia, oświadczam, że w tej myśli odłożyłem posiedzenie do piatku, ażeby komisye jutro i pojutrze mogły swo-

bodnie pracować, bo czasami może być nieporozumienie tego rodzaju, że posłowie mniemają, iż komisye mogą pracować tylko wtedy, kiedy jest sesya sejmowa. (Wesołość). Porządek dzienny piątkowego posiedzenia zostanie panom rozesłany. Posiedzenie zamykam.

(Koniec posiedzenia godz. 12. min 20 w południe).
